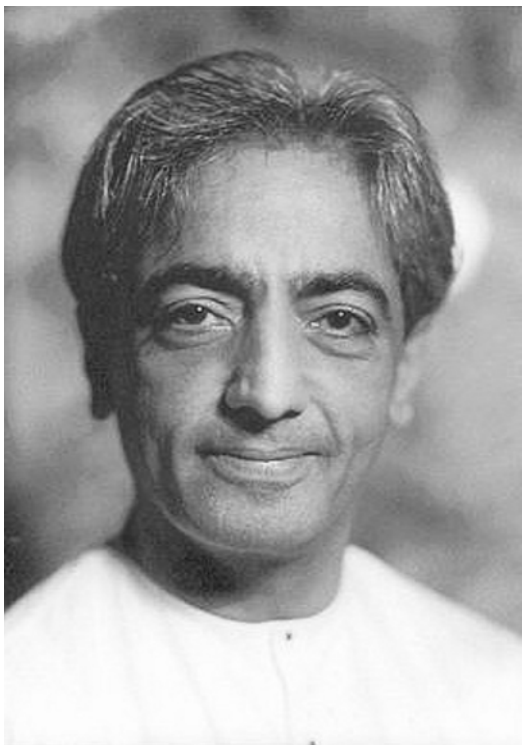

JIDDU KRISHNAMURTI - IZBOR ČLANKOV

JIDDU KRISHNAMURTI

IZBOR ČLANKOV

teozofija v sloveniji

JIDDU KRISHNAMURTI

IZBOR ČLANKOV

Izbor člankov, izvorno objavljenih na spletni strani www.teozofija.info

Prva elektronska izdaja

Prevod: Ana Plut in Anton Rozman

Izbor člankov, prelom in izdal: Anton Rozman

Slika na naslovnici: Jiddu Krishnamurti

Leto izdaje: Ljubljana, 2022

Publikacija je brezplačna

Avtorske pravice © Teozofija v Sloveniji 2022

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v
Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID: 125639171

ISBN: 978-961-6561-71-6 (PDF)

JIDDU
KRISHNAMURTI
IZBOR ČLANKOV

teozofija v sloveniji

Vsebina	Stran
<i>Biografija in bibliografija</i>	5
<i>Resnica je dežela brez poti</i>	11
<i>Lahko si luč samemu sebi</i>	18
<i>Narava dobrote</i>	20
<i>Življenjski cilj</i>	23
<i>Ali je um lahko osvobojen verovanj?</i>	35
<i>O umetnosti življenja</i>	43
<i>Videti, kaj točno smo, in biti neodvisni od kogarkoli</i>	47

Biografija in bibliografija

Jidduja Krishnamurtija, ki se je rodil 12. maja 1895 v Mandanapalleju v južni Indiji v brahminski družini, je leta 1909 na obali v Adyar-ju "odkril" C. W. Leadbeater. Okoli leta 1889 naj bi H. P. Blavatsky povedala nekaterim svojim študentom, da je eden od namenov teozofskega gibanja tudi ta, da pripravi človeštvo na prihod Gospoda Maitreje, Učitelja Sveta vodnarjeve dobe. Po njeni smrti sta Annie Besant in Charles W. Leadbeater menila, da morata nadaljevati s tem delom, kar je pomenilo pripravo učenca, ki bo služil kot nosilec za Učitelja. Tako sta Jidduja pri 13-ih letih posvojila in ga poslala na šolanje v Anglijo. Leta 1911 pa sta ga postavila na čelo na novo ustanovljene organizacije *The Order of the Star in the East* (Red Zvezde na vzhodu).

V dvajsetih letih je Krishnamurti pritegnil precejšnjo pozornost medijev, vendar pa je v letu 1929 zavrnil vlogo Učitelja Sveta, kakor so jo videli in izoblikovali tedanji voditelji in številni člani Teozofskega društva in razpustil *Red Zvezde*, ki je takrat štel že 60.000 članov, upravljal z velikimi vsotami denarja in imel v posesti številne nepremičnine, ki naj bi bile namenjene njegovemu bodočemu delu. Takrat je izjavil:

“Resnica je dežela brez poti in ne morete se ji približati po nobeni poti, z nobeno religijo ali sekto. ... Ker je Resnica brezmejna, ne-pogojena, nedostopna po katerikoli poti, je ni mogoče organizirati; in prav tako ne bi smeli oblikovati kakršnekoli organizacije, ki bi ljudi vodila ali silila na katerokoli določno pot. ... Moja edina skrb je ta, da vzpostavim absolutno, ne-pogojeno svobodo človeštva.”

Krishnamurti je svoje nadaljnje delo posvetil učenju človeštva, kako naj doseže to svobodo. Povsem se je posvetil dejavni vlogi neodvisnega predavatelja in pisca. Več kot šestdeset let, vse do svojega devetdesetega leta, je potoval po svetu in javno predaval ter se srečeval z milijoni ljudi vseh starosti in izvora ter jim govoril, da je mogoče spremembo družbe in mir v svetu doseči le s celovito spremembo v srcih in umih posameznikov. Govoril je, da se mora človek preko samo-spoznavanja osvoboditi vseh strahov, pogojenosti, avtoritet in dogem ter tako vzpostaviti red in psihološko preobrazbo. Nasilni svet ne more postati dober, ljubeč in sočuten brez te preobrazbe v posameznikih.

Njegova izvirna filozofija je pritegnila mnoge filozofe; tako je Aldous Huxley leta 1961 o njegovem predavanju izjavil: “To je bilo kot poslušanje nagovora Bude - takšna moč, takšna notranja avtoriteta se je izlivala iz njegovega govora ...” V letu 1984 je kvantni fizik David Bohm iz National Laboratory Research Center at Los Alamos, New Mexico, U.S.A. primerjal Krishnamurtijeva učenja s svojimi lastnimi revolucionarnimi teorijami na področju fizike.

Jiddu je ustanovil mnoge šole v Indiji, Angliji in Združenih Državah ter poudarjal, da mora biti izobraževanje posvečeno tudi vzgoji uma in srca, ne pa zgolj akademskemu razumevanju. Tako je rekel:

“Šola je gotovo prostor, kjer se človek uči o celovitosti in celostnosti življenja. Akademska izjemnost je absolutno nujna, toda šola vključuje precej več kot to. To je kraj, kjer tako učitelj kot učenec raziskujeta, ne le zunanji svet, svet znanja, ampak tudi lastno razmišljanje, lastno obnašanje. Preko

tega začenjata odkrivati lastno pogojenost in kako ta izkrivlja mišljenje. Osvobajanje od pogojenosti in njene bede se začenja s pozornostjo.”

Desetletja je v razgovorih z učitelji in študenti poudarjal, da se le v okviru takšne svobode lahko odvija resnično učenje. Leta 1969 je v *Ojai Valley* v Kaliforniji ustanovil *Krishnamurti Foundation of America* (KFA), katere poslanstvo je bilo in še vedno ostaja ohranjanje in širjenje njegovih učenj. Sklad skrbi tudi za Oak Grove School, ki je bila ustanovljena z namenom, da bi ustvarila edinstveno okolje za učenje, ki bi ustrezalo potrebam otrok, ki se soočajo z nasilnim svetom.

Jiddu Krishnamurti je umrl 17. februarja 1986.

Njegova predavanja, razgovori, članki in pisma so ohranjeni v okoli 70-tih knjigah in v stotinah audio in video posnetkih.

AWAKENING OF INTELLIGENCE
BEGINNINGS OF LEARNING
BEYOND VIOLENCE
BROCKWOOD TALKS AND DISCUSSIONS 1969

BOOK OF LIFE
COLLECTED WORKS VOL 1 -
THE ART OF LISTENING
COLLECTED WORKS VOL 2 -
WHAT IS RIGHT ACTION?
COLLECTED WORKS VOL 3 -
THE MIRROR OF RELATIONSHIP
COLLECTED WORKS VOL 4 -
THE OBSERVER IS THE OBSERVED
COLLECTED WORKS VOL 5 -
CHOICELESS AWARENESS
COLLECTED WORKS VOL 6 -
THE ORIGIN OF CONFLICT
COLLECTED WORKS VOL 7 -
TRADITION AND CREATIVITY
COLLECTED WORKS VOL 8 -
WHAT ARE YOU SEEKING?
COLLECTED WORKS VOL 9 -
THE ANSWER IS IN THE PROBLEM
COLLECTED WORKS VOL 10 -
A LIGHT TO YOURSELF
COLLECTED WORKS VOL 11 -
CRISIS IN CONSCIOUSNESS
COLLECTED WORKS VOL 12 -
THERE IS NO THINKER, ONLY THOUGHT
COLLECTED WORKS VOL 13 -
A PSYCHOLOGICAL REVOLUTION
COLLECTED WORKS VOL 14 -
THE NEW MIND
COLLECTED WORKS VOL 15 -
THE DIGNITY OF LIVING
COLLECTED WORKS VOL 16 -
THE BEAUTY OF DEATH
COLLECTED WORKS VOL 17 -
PERENNIAL QUESTIONS
COMMENTARIES ON LIVING SERIES 1
COMMENTARIES ON LIVING SERIES 2
COMMENTARIES ON LIVING SERIES 3
EDUCATION & THE SIGNIFICANCE OF LIFE

ENDING OF TIME
EXPLORATION INTO INSIGHT
IN THE MIND: DIALOGUES WITH PUPUL JAYA.

PREBUJANJE INTELIGENCE
ZAČETKI UČENJA
ONSTRAN NASILJA
BROCKWOOD 1969, PREDAVANJA IN
POGOVORI
KNJIGA ŽIVLJENJA
ZBRANA DELA 1 -
UMETNOST POSLUŠANJA
ZBRANA DELA 2 -
KAJ JE PRAVILNO DELOVANJE?
ZBRANA DELA 3 -
OGEDALO ODNOSA
ZBRANA DELA 4 -
OPAZOVALEC JE OPAZOVANO
ZBRANA DELA 5 -
POZORNOST BREZ IZBIRE
ZBRANA DELA 6 -
IZVOR KONFLIKTA
ZBRANA DELA 7 -
TRADICIJA IN USTVARJALNOST
ZBRANA DELA 8 -
KAJ IŠČETE?
ZBRANA DELA 9 -
ODGOVOR JE V PROBLEMU
ZBRANA DELA 10 -
LUČ ZA SAMEGA SEBE
ZBRANA DELA 11 -
KRIZA V ZAVESTI
ZBRANA DELA 12 -
NI MISLECA, ZGOLJ MISEL
ZBRANA DELA 13 -
PSIHOLOŠKA REVOLUCIJA
ZBRANA DELA 14 -
NOVI UM
ZBRANA DELA 15 -
DOSTOJANSTVO ŽIVLJENJA
ZBRANA DELA 16 -
LEPOTA SMRTI
ZBRANA DELA 17 -
VEČNA VPRAŠANJA
KOMENTARJI O ŽIVLJENJU - NIZ 1
KOMENTARJI O ŽIVLJENJU - NIZ 2
KOMENTARJI O ŽIVLJENJU - NIZ 3
VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE IN POMEN
ŽIVLJENJA
KONEC ČASA
RAZISKOVANJE VPOGLEDA
V UMU: POGOVORI Z PUPUL JAYAKARJEM

FIRST & LAST FREEDOM	PRVA IN ZADNJA SVOBODA
FLAME OF ATTENTION	PLAMEN POZORNOSTI
FLAME OF LEARNING	PLAMEN UČENJA
FLIGHT OF THE EAGLE	LET ORLA
FREEDOM FROM THE KNOWN	SVOBODA JE ONSTRAN ZNANEGA
FREEDOM, LOVE & ACTION	SVOBODA, LJUBEZEN IN DELOVANJE
DARKNESS TO LIGHT	IZ TEME V LUČ
FUTURE IS NOW	PRIHODNOST JE SEDAJ
FUTURE OF HUMANITY	PRIHODNOST ČLOVEŠTVA
IMPOSSIBLE QUESTION	NEMOGOČE VPRAŠANJE
KRISHNAMURTI FOR BEGINNERS	KRISHNAMURTI ZA ZAČETNIKE
KRISHNAMURTI AT RAJGHAT	KRISHNAMURTI V RAJGHATU
KRISHNAMURTI IN INDIA 1970-71	KRISHNAMURTI V INDIJI 1970-71
KRISHNAMURTI ON ACTION	KRISHNAMURTI O DELOVANJU
KRISHNAMURTI ON CHOICELESS AWARENESS	KRISHNAMURTI O POZORNOSTI BREZ IZBIRE
KRISHNAMURTI ON CONFLICT	KRISHNAMURTI O KONFLIKTU
KRISHNAMURTI ON EDUCATION	O PRAVILNI VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU
KRISHNAMURTI ON FEAR	KRISHNAMURTI O STRAHU
KRISHNAMURTI ON FREEDOM	KRISHNAMURTI O SVOBODI
KRISHNAMURTI ON GOD	KRISHNAMURTI O BOGU
KRISHNAMURTI ON INDIVIDUAL AND SOCIETY	KRISHNAMURTI O POSAMEZNIKU IN DRUŽBI
KRISHNAMURTI ON LEARNING & KNOWLEDGE	KRISHNAMURTI O UČENJU IN ZNANJU
KRISHNAMURTI ON LIVING AND DYING	KRISHNAMURTI O ŽIVLJENJU IN UMIRANJU
KRISHNAMURTI ON LOVE & LONELINESS	KRISHNAMURTI O LJUBEZNI IN OSAMLJENOSTI
KRISHNAMURTI ON MIND & THOUGHT	KRISHNAMURTI O UMU IN MIŠLJENJU
KRISHNAMURTI ON THE MIRROR OF RELATIONSHIP	KRISHNAMURTI O OGLEDALU ODNOSA
KRISHNAMURTI ON NATURE & ENVIRONMENT	KRISHNAMURTI O NARAVI IN OKOLJU
KRISHNAMURTI ON RELATIONSHIP	KRISHNAMURTI O ODNOSU
KRISHNAMURTI ON RIGHT LIVELIHOOD	KRISHNAMURTI O PRAVILNEM ŽIVLJENJU
KRISHNAMURTI ON SOCIAL RESPONSIBILITY	KRISHNAMURTI O DRUŽBENI ODGOVORNOSTI
KRISHNAMURTI ON THE MEDITATIVE MIND	KRISHNAMURTI O MEDITATIVNEM UMU
KRISHNAMURTI ON TRUTH	KRISHNAMURTI O RESNICI
KRISHNAMURTI: REFLECTIONS ON THE SELF	KRISHNAMURTI: RAZMIŠLJANJA O JAZU
KRISHNAMURTI TO HIMSELF: HIS LAST JOURNAL	KRISHNAMURTI SAMEMU SEBI: NJEGOV ZADNJI DNEVNIK
KRISHNAMURTI'S JOURNAL	KRISHNAMURTIJEV DNEVNIK
KRISHNAMURTI'S NOTEBOOK	KRISHNAMURTIJEVA BELEŽNICA
KRISHNAMURTI IN INDIA 1974-75	KRISHNAMURTI V INDIJI 1974-75
TALKS AT SAANEN 1985	PREDAVANJA V SAANENU 1985
LETTERS TO THE SCHOOLS VOL.1	PISMA ŠOLAM - ZVEZEK 1
LETTERS TO THE SCHOOLS VOL.2	PISMA ŠOLAM - ZVEZEK 2
LIFE AHEAD	ŽIVLJENJE PRED NAMI

MEDITATIONS
MEDITATIONS POCKET CLASSIC
MEETING LIFE
WITHOUT MEASURE
NETWORK OF THOUGHT
LEARNING
ONLY REVOLUTION
QUESTIONS & ANSWERS
SECOND PENGUIN READER
LANKA TALKS 1980
AND DIALOGUES (SAANEN 1967)
AND DIALOGUES (SAANEN 1968)
AND DIALOGUES (SYDNEY 1970)
IN EUROPE 1967
IN EUROPE 1968
IN SAANEN 1974
WITH AMERICAN STUDENTS
THINGS OF THE MIND
ON THESE THINGS
FREEDOM: THE ESSENTIAL KRISHNAMURTI
TRADITION AND REVOLUTION
AND ACTUALITY
URGENCY OF CHANGE
WASHINGTON D.C. TALKS 1985
WAY OF INTELLIGENCE
WHOLENESS OF LIFE
WHOLLY DIFFERENT WAY OF LIVING
WORLD OF PEACE
YOU ARE THE WORLD

MEDITACIJE
ŽEPNA IZDAJA MEDITACIJ
SREČANJE Z ŽIVLJENJEM
BREZ MERE
MREŽA MIŠLJENJA
UČENJE
LE REVOLUCIJA
VPRAŠANJA IN ODGOVORI
DRUGI PENGUIN READER
PREDAVANJA NA LANKI 1980
POGOVORI (SAANEN 1967)
POGOVORI (SAANEN 1968)
POGOVORI (SYDNEY 1970)
V EVROPI 1967
V EVROPI 1968
V SAANENU 1974
Z AMERIŠKIMI ŠTUDENTI
STVARI UMA
O TEH STVAREH
SVOBODA: KRISHNAMURTIJEVO BISTVO
TRADICIJA IN REVOLUCIJA
AKTUALNOST
NUJNOST SPREMEMBE
PREDAVANJA V WASHINGTONU D.C. 1985
POT INTELIGENCE
CELOVITOST ŽIVLJENJA
POVSEM DRUGAČEN NAČIN ŽIVLJENJA
SVET MIRU
VI STE SVET

Resnica je dežela brez poti

Razpustitev Reda Zvezde, Ommen, 2. avgust 1929

Red Zvezde je bil ustanovljen leta 1911, da bi napovedal prihod Učitelja Sve-ta. Krišnamurti je bil postavljen za Voditelja Reda, 2. avgusta 1929 pa ga je na otvoritvenem dnevu letnega kampa v Ommenu na Nizozemskem pred 3000 člani razpustil. Spodaj je celotno besedilo govora, ki ga je imel ob tej priložnosti.

Danes bomo razpravljali o razpustitvi Reda Zvezde. Mnogi bodo veseli, drugi žalostni. Vendar pa ne gre niti za vprašanje veselja niti žalosti, kajti gre, kakor bom pojasnil, za neizogibno stvar. Morda se spomnite zgodbe o tem, kako sta hudič in njegov prijatelj hodila po cesti in pred sabo zagledala človeka, ki se je sklonil, nekaj pobral s tal, pogledal in spravil v žep. Prijatelj je rekel hudiču, "Kaj misliš, da je pobral?" "Košček Resnice," je rekel hudič. "To pa je zelo slabo zate," je rekel njegov prijatelj. "Oh, sploh ne," je odgovoril hudič, "nagovoril ga bom, da jo bo organiziral." Jaz menim, da je Resnica dežela brez poti in da se ji ne moremo približati po nobeni poti, z nobeno religijo, z nobeno sekto. To je moj zorni kot, in temu sem popolnoma in brezpogojno zvest.

Resnice ni mogoče organizirati, ker je brezmejna, ne-pogojena, nedostopna po katerikoli poti; niti ne bi smeli oblikovati nobene organizacije, ki bi vodila ali silila ljudi na neko posebno pot. Če najprej razumete to, potem boste videli, kako nemogoče je, da bi organizirali neko verovanje. Verovanje je čisto individualna stvar in vi ga ne morete in ne smete organizirati. Če to naredite, postane mrtvo, kristalizirano; postane vera, sekta, religija, ki naj bi jo vsilili drugim. To je tisto, kar poskuša narediti vsak na tem svetu. Resnica je zožena in narejena za igračo tistim, ki so šibki, tistim, ki so le trenutno nezadovoljni. Resnice ni mogoče priversti navzdol, ampak se mora posameznik potruditi, da se povzpne k njej. Vi ne morete gorskega vrha prenesti v dolino. Če naj bi dosegli vrh gore, morate skozi dolino, se vzpeti po strminah, brez strahu pred nevarnimi prepadi.

To je torej z mojega zornega kota prvi razlog, zakaj je potrebno razpustiti Red Zvezde. Navkljub temu boste verjetno oblikovali druge Redove, še naprej pripadali drugim organizacijam, ki iščejo Resnico. Jaz ne želim pripadati nobeni organizaciji duhovne vrste, prosim razumite to. Jaz bi na primer uporabil vsako organizacijo, ki bi me pripeljala v London; to je povsem drugačna vrsta organizacije, zgolj mehanična, kot pošta ali telegraf. Jaz bi za potovanje uporabil avto ali parnik; to so zgolj fizični mehanizmi, ki nimajo nič skupnega z duhovnostjo. Torej menim, da človeka ne more voditi do duhovnosti nobena organizacija.

Če ustvarimo neko organizacijo s tem namenom, potem postane bergla, slabost, vez in mora nujno pohabiti posameznika in mu preprečiti rast, vzpostaviti svojo edinstvenost, ki počiva v njegovem lastnem odkrivanju tiste popolne, ne-pogojene Resnice. To je torej drugi razlog zakaj sem se odločil, ker sem pač Voditelj Reda, da ga razpustim. Nihče me ni nagovoril k tej odločitvi. To ni nikakršno veličastno opravilo, kajti jaz si ne želim privržencev, in to mislim resno. V trenutku, ko začnete nekemu slediti, nehajte slediti Resnici.

Ne zanima me, ali ste pozorni na to, kaj govorim ali ne. Jaz želim opraviti določeno stvar v svetu in jo bom tudi opravil, z neomajno osredotoče-

nostjo. Zanima me le ena bistvena stvar: osvoboditi človeka. Osvoboditi ga želim vseh kletk, vseh strahov, ne pa ustanavljati religije, nove sekte, niti ne snovati nove teorije in nove filozofije. Seveda me boste vprašali, zakaj potem hodim po svetu in govorim. Povedal vam bom, zakaj to počnem: ne zato, ker bi si želel, da bi mi sledili, ne zato, ker bi si želel imeti skupino posebnih učencev. (Kako zelo si ljudje želijo biti drugačni od soljudi, ne glede na to, kako smešne, absurdne in banalne so lahko njihove drugačnosti! Jaz ne želim spodbujati te absurdnosti.) Jaz nimam nobenih učencev, nobenih apostolov, ne na zemlji ne v kraljestvu duhovnosti.

Niti me ne privlači čar denarja ne želja po udobnem življenju. Če bi želel živeti udobno življenje, ne bi prišel v kamp ali živel v vlažni deželi! Govorim odkrito, ker bi to rad uredil enkrat za vselej. Ne želim leto za letom ponavljati teh otročjih razprav.

Časopisni poročevalec, ki me je intervjuval, je menil, da je razpustitev organizacije, ki ima tisoče in tisoče članov, veličastno dejanje. Zanj je to veliko dejanje, in nato je vprašal: "Kaj boste počeli potem? Kako boste živeli? Ne boste več imeli privržencev, ljudje vas ne bodo več poslušali." Če bo le pet ljudi, ki mi bodo prisluhnili, ki bodo živeli, ki bodo usmerili svoje obraze proti večnosti, bo to dovolj. Kakšen smisel je imeti tisoče takšnih, ki ne razumejo, ki so popolnoma balzamirani s predsodki, ki nočejo novega, ki pa bi takoj prevedli novo tako, da bi se prilagodilo njihovim lastnim sterilnim, postanim jazom? Če govorim trdo, me prosim ne razumite narobe, to ni zaradi pomanjkanja sočutja. Če greste h kirurgu na operacijo, ali ni z njegove strani prijazno, da vas operira, pa čeprav vam to povzroči bolečino? Zato, če zaradi podobnih razlogov govorim naravnost, to ni zaradi pomanjkanja resnične ljubezni - nasprotno.

Kot sem rekel, imam le en namen: osvoboditi človeka, ga potiskati proti svobodi, mu pomagati, da se bo osvobodil vseh svojih omejitev, kajti le to mu bo podarilo večno srečo, mu podarilo ne-pogojeno uresničitev jaza. Ker sem svoboden, ne-pogojen, celosten - ne delna, ne relativna, ampak celostna Resnica, ki je večna - si želim takšnih, ki me skušajo razumeti, da

želim biti svoboden; ne pa mi slediti, narediti iz mene kletko, ki bo postala religija, sekta. Bolje bi bilo, ko bi se osvobodili vseh strahov – strahu pred religijo, strahu pred osvoboditvijo, strahu pred duhovnostjo, strahu pred ljubeznijo, strahu pred smrtjo, strahu pred samim življenjem. Tako kot nek umetnik slika sliko zato, ker ima veselje do slikanja, ker je to njegov način samo-izražanja, njegovega veličastja, njegovega blagostanja, zato to počnem jaz, ne pa zato, ker bi nekaj hotel od kogarkoli. Vi ste navajeni na avtoriteto ali na ozračje avtoritete, ki vas bo, po vašem mnenju, vodilo do duhovnosti. Vi mislite in upate, da vas lahko nekdo drug, s svojimi izjemnimi močmi - čudežem - prenese v to kraljestvo večne svobode, ki je Sreča. Vaš celoten pogled na življenje temelji na tej avtoriteti.

Vi me že tri leta poslušate, ne da bi prišlo do kakršnekoli spremembe, razen pri redkih. Analizirajte to, kar pravim, bodite kritični, da bi lahko razumeli v popolnosti, temeljito. Ko iščete neko avtoriteto, da bi vas vodila do duhovnosti, vas to samodejno prisili v oblikovanje organizacije okoli te avtoritete. S samim oblikovanjem organizacije, ki bo po vašem mnenju pomagala tej avtoriteti, da vas povede do duhovnosti, se znajdete v kletki.

Govorim odkrito, prosim ne pozabite na to, ne iz grobosti, ne iz krutosti, ne iz navdušenja nad mojim namenom, ampak zato, ker hočem, da bi razumeli, kaj govorim. To je razlog, zakaj ste tukaj. Šlo bi za izgubo časa, če ne bi jasno, odločno pojasnil mojega zornega kota. Osemnajst let ste se pripravljali na ta dogodek, na prihod Učitelja Sveta. Osemnajst let ste organizirali, iskali nekoga, ki bo ponudil novo veselje vašim srcem in umom, ki bo preobrazil vaše celotno življenje, ki vam bo podaril novo razumevanje, nekoga, ki vas bo dvignil na novo raven življenja, ki vam bo podaril novo spodbudo, ki vas bo osvobodil - pa pogledjte, kaj se sedaj dogaja! Pomislite, razmislite sami in odkrijte, na kakšen način vas je to verovanje naredilo drugačne - ne v površinskem smislu nošenja značke, kar je banalno, absurdno. Na kakšen način je takšno verovanje pometlo z vsemi nebitnimi stvarmi v življenju? To je edini pravi način presoje: na kakšen način ste svobodnejši, večji, bolj nevarni za vsako družbo, ki temelji na lažnem

in nebistvenem? Na kakšen način so člani te organizacije Zvezde postali drugačni? Kot rečeno, osemnajst let ste se pripravljali name. Ne briga me, ali verjamete, da sem Učitelj Sveta ali ne. To je kaj malo pomembno. Ker pripadate organizaciji Reda Zvezde, ste vložili svoje sočutje, svojo energijo, svoje prepričanje, da je Krišnamurti Učitelj Sveta - delno ali v celoti: v celoti tisti, ki dejansko iščejo, le delno tisti, ki so zadovoljni s svojimi lastnimi pol-resnicami.

Vi ste se pripravljali osemnajst let, pa pogledjte koliko težav je na poti vašega razumevanja, koliko zapletov, koliko banalnih stvari. Vaši predsodki, vaši strahovi, vaše avtoritete, vaše nove in stare cerkve - vse to je po mojem mnenju ovira na poti do razumevanja. Ne morem biti bolj jasen. Ne želim, da bi se strinjali z mano, ne želim, da bi mi sledili, želim, da bi razumeli, kaj pravim. To razumevanje je nujno, ker vas vaše verovanje ni preobrazilo, ampak zgolj zapletlo, in ker se niste pripravljali soočiti s stvarmi takšnimi kot so. Vi hočete imeti svoje lastne bogove - nove bogove namesto starih, nove religije namesto starih, nove oblike namesto starih - vse enako ničvredne, vse ovire, vse omejitve, vse bergle. Na mestu starih duhovnih znamenitosti imate nove duhovne znamenitosti, na mestu starih čaščenj imate nova čaščenja. Vaša duhovnost je odvisna od nekoga drugega, vaša sreča od nekoga drugega, vaše razsvetljenje od nekoga drugega; in čeprav ste se name pripravljali osemnajst let, pa sedaj, ko pravim, da so vse te stvari nepotrebne, ko pravim, da jih odložite in iščite v sebi razsvetlitev, veličastje, očiščenje in nepokvarljivost jaza, tega nihče od vas noče narediti. Morda nekateri, vendar pa je takšnih zelo, zelo malo. Zakaj naj bi potem imeli organizacijo?

Zakaj naj bi imel lažne, hinavske ljudi, ki bi mi sledili, za utelešenje Resnice? Prosim, ne pozabite, da ne govorim grobo in neprijazno, ampak prišli smo v situacijo, ko se morate soočiti s stvarmi takšnimi kot so. Lani sem rekel, da ne bom sprejemal kompromisov. Tedaj so me le redki poslušali. Letos pa sem popolnoma jasen. Ne vem, koliko tisoč ljudi po svetu - članov

Reda - se je name pripravljalo osemnajst let, sedaj pa nočejo brezpogojno, celovito, poslušati, kar govorim.

Kakor sem rekel, moj namen je narediti ljudi ne-pogojno svobodne, kajti menim, da je edina duhovnost nepokvarljivost jaza, ki je večen, je skladnost med razumom in ljubeznijo. To je absolutna, ne-pogojena Resnica, ki je Življenje samo. Zato želim osvoboditi človeka, da bi se radostil kot ptica na jasnem nebu, neobremenjen, neodvisen, ekstatičen v tej svobodi. In jaz, na katerega ste se pripravljali osemnajst let, sedaj pravim, da se morate osvoboditi vseh teh stvari, osvoboditi vseh vaših zapletov, vaših zapletenosti. Kajti to je tisto, kar potrebujete, ne pa organizacijo, ki temelji na duhovnem verovanju. Zakaj naj bi imeli organizacijo za pet ali deset ljudi, ki razumejo, ki se borijo, ki so odložili vse banalne stvari? Slabotnim ljudem pa ne bo pomagala odkriti Resnice nobena organizacija, kajti Resnica je v vsakem; ni daleč, ni blizu; je večno tu.

Organizacije vas ne morejo osvoboditi. Nihče izven vas, vas ne more osvoboditi; osvoboditi vas ne more niti organizirano čaščenje niti vaše žrtvovanje za stvar; osvoboditi vas ne more niti oblikovanje organizacije niti vaše predajanje delu. Za pisanje pisem uporabljate pisalni stroj, vendar pa ga ne postavite na oltar in častite. Toda to je tisto, kar dejansko počnete, ko postanejo organizacije vaša glavna skrb.

“Koliko članov ima?” To je prvo vprašanje, ki mi ga postavijo vsi časnikarji. “Koliko privržencev imate? Po njihovem številu bomo presojali, ali je to, kar govorite, resnično ali lažno.” Jaz ne vem, koliko jih je. To me ne briga. Če bi obstajal le en sam človek, ki se je osvobodil, bi bilo to dovolj.

Še enkrat, vi menite, da imajo le določeni ljudje ključ do Kraljestva Sreče. Nihče ga nima. Nihče nima pooblastila, da bi hranil ta ključ. Ta ključ je v vašem lastnem jazu in v razvoju in očiščenju, in le v nepokvarljivosti tega jaza se nahaja Kraljestvo Večnosti.

Videli boste, kako absurden je ves ustroj, ki ste ga izgradili v iskanju zunanje pomoči, odvisnosti od drugih zaradi vašega udobja, zaradi vaše sreče, zaradi vaše moči. Vse to lahko najdete le znotraj vas samih.

Navadili ste se na to, da vam pripovedujejo, kako daleč ste napredovali, kakšen je vaš duhovni položaj. Kako otročje! Kdo drug kot le vi sami vam lahko pove, ali ste znotraj lepi ali grdi? Kdo drug kot le vi sami vam lahko pove, ali ste nepokvarljivi? Niste resni pri teh stvareh.

Toda tisti, ki si res želijo razumeti, ki skušajo poiskati to, kar je večno, brez začetka in brez konca, bodo hodili skupaj z večjo silovitostjo, bodo nevarnost za vse, kar je nebistveno, za nerealnosti, za sence. In oni se bodo združili, postali bodo plamen, zato ker razumejo. Takšno telo moramo ustvariti, in to je moj namen. Kajti v takšnem resničnem prijateljstvu - kakršnega se zdi, da ne poznate - bo obstajalo dejansko sodelovanje s strani vsakega. In to ne zaradi avtoritete, ne zaradi odrešitve, ne zaradi pripadnosti stvari, ampak zato, ker resnično razumete in ste zato sposobni živeti v večnosti. To je večja stvar kot vse ugodje, kot vse žrtvovanje.

Torej, to so nekateri od razlogov, zakaj sem po dvoletnem skrbnem premisleku sprejel to odločitev. Ne gre za trenuten vzgib. Nihče me ni v to nagovoril - v takšne stvari me ni mogoče nagovoriti. Dve leti sem razmišljal o tem, počasi, skrbno, potrpežljivo, in se odločil, da razpustim Red, katerega Voditelj slučajno sem. Vi lahko oblikujete druge organizacije in čakate na nekoga drugega. To se me ne tiče, niti ne ustvarjanje novih kletk, novih okraskov za te kletke. Moja edina skrb je, spodbuditi ljudi, da bi postali popolnoma, ne-pogojeno svobodni.

Lahko si luč samemu sebi

Izveček iz *Letters to Schools*

Biti zavesten pomeni opazovati dejavnost svojega telesa, načina hoje, načina sedenja, gibanja tvojih rok, je poslušanje besed, ki jih uporabljaš, opazovanje vseh tvojih misli, vseh tvojih čustev, vseh tvojih reakcij. Vključuje zavestnost o nezavednem, z njegovimi tradicijami, instinktivnim znanjem in ogromno žalostjo, ki jo je nakopičilo - ne le osebno žalostjo, ampak žalostjo človeka. Zavedati se moraš vsega tega; vendar pa se tega ne moreš zavedati, če zgolj presojaš, ocenjuješ, govoriš, "To je dobro in to je slabo, to bom obdržal, to pa bom zavrzel," kar le povzroči, da postane um top, neobčutljiv.

Iz zavestnosti prihaja pozornost. Pozornost valuje iz zavestnosti takrat, ko v tej zavestnosti ni nobene izbire, nobenega osebnega izbiranja, nobenega izkušanja ... ampak zgolj opazovanje. In da bi lahko opazoval, moraš imeti v umu veliko prostora. Um, ki je ujet v ambicijo, pohlep, zavist, iskanje ugodja in samo-izpolnitve, s svojo neizogibno žalostjo, bolečino, obupom, tesnobo - takšen um nima mesta v stanju opazovanja, pozornosti. Poln je svojih lastnih želja, hodi okoli in okoli svojih lastnih omrtvelih reakcij. Ti ne moreš biti pozoren, če tvoj um ni globoko občutljiv, oster, razumen,

logičen, bister, zdrav, brez ene same sence nevrotičnosti. Um mora raziskati vsak svoj vogal, ne sme pustiti neodkritega mesta, kajti če obstaja en sam kraj v človekovem umu, ki se ga boji raziskati, iz njega prihaja utvara ...

Le v stanju pozornosti si lahko luč samemu sebi. In potem vsako dejanje v tvojem vsakodnevnem življenju izhaja iz te luči – vsako dejanje – najsi opravljaš svoje delo, kuhaš, se sprehajaš, urejaš obleko ali karkoli že hočeš. Ta celoten proces je meditacija ...

Narava dobrote

Izvleček iz *Letters to Schools*

Dobrota lahko cveti le v svobodi. Ne more vzkaliti v zemlji kakršnega koli prepričevanja, prisile, in ni posledica poplačila. Ne razodene se, če obstaja kakršna koli vrsta posnemanja ali konformizma, in seveda ne more obstajati, če je prisoten strah.

Dobrota se kaže v ravnanju, ki temelji na občutljivosti. Dobrota se izraža v delovanju. Gibanje mišljenja ni dobrota. Mišljenje, ki je tako zelo zapleteno, sicer moramo razumeti, toda razumevanje mišljenja prebudi misel za lastno omejenost.

Dobrota nima nasprotja. Večina nas obravnava dobroto kot nasprotje slabega ali zla, zato je bila skozi zgodovino katere koli kulture dobrota obravnavana kot drugi obraz tistega, kar je surovo. Tako se je človek, zato da bi bil dober, vedno boril proti zlu; toda dobrota ne more nikoli zaživeti, če je prisotna kakršna koli oblika nasilja ali boja.

Dobrota se kaže v ravnanju in delovanju ter v odnosu. Na splošno naše vsakodnevno ravnanje temelji na podlagi določenih vzorcev - mehaničnih in zato zunanjih - in je skladno z zelo premišljenim vzgibom, ki temelji na

nagradi ali kazni. Zato je naše ravnanje, zavedno ali nezavedno, preračunljivo. To ni dobro ravnanje. Ko človek to spozna, ne le intelektualno ali s sestavljanjem besed, potem se iz te popolne negacije razvije resnično ravnanje.

Dobro ravnanje je v bistvu odsotnost jaza, mene. Kaže se v prijaznosti, v obziru do drugih, v popuščanju brez izgube integritete. Tako postane ravnanje izjemno pomembno. Ni neka slučajna zadeva, za katero se ne bi do sti menili, ali pa igrača za sofisticiran um. Prihaja iz globine vašega bivanja in je del vašega vsakodnevnega obstoja.

Dobrota se kaže v delovanju. Razlikovati moramo med delovanjem in ravnanjem. Verjetno sta ista stvar, vendar pa ju moramo zaradi jasnosti ločiti in preiskati. Pravilno delovanje je ena izmed najtežjih stvari. Je zelo zapleteno in ga je potrebno zelo skrbno preiskati, brez nepotrpežljivosti ali prehitrega sklepanja.

V našem vsakodnevem življenju je delovanje kontinuirano gibanje iz preteklosti, ki ga občasno prekine nov niz zaključkov; ti zaključki nato postanejo preteklost in temu ustrezno delujejo. Človek deluje v skladu z vnaprej zasnovanimi predstavami ali ideali, tako da vedno deluje iz zbrane ga znanja, ki je preteklost, ali pa iz idealizirane prihodnosti, utopije.

Mi sprejemamo tako delovanje kot normalno. Ali je? Preverjamo ga potem, ko se je že odvilo, ali pa preden ga opravimo, vendar pa to preverjanje temelji na predhodnih zaključkih ali na bodoči nagradi ali kazni. Če naredim to - bom dobil to, in tako naprej. Tako mi preverjamo celotno našo predstavo o delovanju.

Delovanje se odvije potem, ko smo zbrali znanje ali izkušnje; ali pa delujemo in se učimo iz tega delovanja, prijetnega ali neprijetnega, in to učenje zopet postane zbir znanja. Tako obe delovanji temeljita na znanju; nista različni. Znanje je vedno preteklost in zato so naša dejanja vedno mehanična.

Ali obstaja delovanje, ki ni mehanično, ki se ne ponavlja, ki ni rutinsko in zato brez obžalovanja?

Za nas je zelo pomembno, da to razumemo, kajti kjer obstaja svoboda in cvetenje dobrote, delovanje nikoli ne more biti mehanično.

Pisanje je mehanično, učenje jezika, vožnja avtomobila je mehanična; pridobivanje kakršnega koli tehničnega znanja in delovanje v skladu s tem znanjem je mehanično. Poleg tega lahko v tem mehaničnem delovanju nastane prelom, v katerem se oblikuje nov zaključek, ki spet postane mehaničen.

Človek mora imeti stalno na umu, da je svoboda bistvena za lepoto dobrote. Ne-mehanično delovanje obstaja, vendar pa ga morate odkriti. O njem vam ni mogoče govoriti, ne morete se o njem podučiti, ne morete se ga naučiti iz primerov, kajti tedaj postane posnemanje in konformizem. Takrat popolnoma izgubite svobodo in takrat ni dobrote.

Življenjski cilj

Prevod: Ana Plut

Tako kot oblak, ki ga žene veter, hiti prek doline, tako človek, kjerkoli že je, hiti skozi življenje. Človek nima določenega cilja, ne razume pomena življenja, temveč je kot oblaki, ki nimajo počivališča, ki se ženejo od doline do doline, ki ne poznajo tišine, spokoja in miru. Človek nima cilja, ne vidi pomena življenja in v njem in zato tudi v svetu obstajata kaos in razkroj.

In kaj je smisel življenja? To je svoboda življenja, osvoboditev življenja od vseh stvari, osvoboditev, ki pride, ko ste šli skozi vse izkušnje in ste zato onkraj vseh izkušenj. In jaz vam želim pokazati, da morate zato, da boste izpolnili življenje tako kot sem ga izpolnil jaz, v svoje srce prisrčno sprejeti vsako izkušnjo ne glede na ta kako neprijetna, kako razveseljiva je, tako da kot dežne kaplje ustvarijo vaše življenje polno. Bojite se bridkosti, misleč, da je nekaj strašnega, nekaj česar vas je sram. Izkušnja bridkosti vam da moč, moč, ki vas podpira v vašem boju, ki je ravno tako izkušnja. Povabite bridkost iz obilja vašega srca in je ne odrinite stran, kajti bridkost da dišavo razumevanja, je ustvarjalka naklonjenosti in vam da ogromno sočutja do življenja. Bridkost in užitek, zlo in pravičnost imajo pomen, če si postavite cilj: kajti cilj nenehno pomaga pri njihovem razumevanju.

Razkrivanje življenja in v dajanju življenju najpolnejši možni obseg za njegovo delovanje je bistvo doseganja Resnice. Za mene je edini cilj, edini svet, ki je večni, ki je absoluten, svet Resnice. Ta večni cilj si postavi človek, ki ima celo med svojim tekmovanjem v svetu to vizijo. Čeprav mogoče blodi med minljivimi stvarmi, čeprav se lahko zgubi med sencami pa vendar, bo ves čas njegovo življenje vodil ta cilj, ki je osvoboditev od vseh želja, od vseh izkušenj, od vseh bridkosti, bolečine in boja. Za tistega, ki želi odkriti večnost je postavljanje tega cilja temeljnega pomena; ne cilj drugega, ne vizija drugega, ne rezultat bridkosti drugega, temveč cilj, ki je rojen iz njegove lastne izkušnje, njegovega lastnega razumevanja. Ko ga enkrat postavi, bo tak cilj razsvetlil zmedo njegovega mišljenja in tako razjasnil njegov namen v življenju. Želim to ustvariti v vaših umih tako kot je v mojem, samo osnovo za vse mišljenje in za vse občutenje.

Najsi ste umetnik, glasbenik, ekonomist ali pedagog, ko enkrat ta cilj spoznate, potem rajši ustvarjate v zavetju večnosti kot v senci sedanjosti. Večina ljudi na svetu je ujeta v sedanjost. Sedanjost je postala ogromna senca in znotraj te sence ustvarjajo brez razumevanja Resnice. Toda da bi razumeli večnost, morajo vedeti, da je Resnica ena, življenje eno, čeprav se to življenje izraža na mnogo načinov. Toda ljudje povsod po svetu rajši iščejo enotnost v izrazu življenja kot v samem življenju. Življenje nima temperamenta, nima barve, nima omejitev, nima meja; to obstaja le za tistega, ki poskuša izkoristiti življenje kot ozadje in ne sebe kot ozadje, platno na katerem bo življenje naslikalo podobo.

Trdim, da sedanji kaos, zaskrbljenost in boj nastanejo, ker je življenje omejeno in pohabljenost in je Resnica omejena in pogojena. Povsod po svetu človeška bitja omejijo Resnico, jo izključijo. (Izraz 'izključijo' uporabljam v njegovem tehničnem smislu, tako kot v električni centrali izključimo elektriko.) Toda Resnice se ne da tako izključiti. Ljudje so Resnici postavili mejo in jo tako izdali. Prevladujoč činitelj ni razumevanje življenja, temveč prej verovanje v številne doktrine, neštete bogove in religije. Toda mnogo

bolj važno, mnogo bolj vitalno kot odvisnost od številnih ver, religij, dogem in teorij je razumevanje življenja.

Imate svoja različna verovanja, trdno se držite svojih različnih dogem, svoje življenje in mišljenje ste izročili veram in suženjstvu religij in v vsem tem niste našli trajne sreče. Gibljete se od ene omejitve do druge, od ene ozke kletke do morda večje kletke, toda nimate želje, da bi vse kletke razbili, zlomili palice, ki omejujejo, uničujejo, prizadenejo bridkost. Stagnacija obstaja, ker ste pred življenje postavili verovanja, vere, dogme, religije. Ali lahko zvežete morske vode, v svoji pesti zberete veter? Religija, kot to jaz razumem, je zamrznjeno mišljenje ljudi iz katerega so zgradili templje in cerkve. Tisti trenutek, ko pripišete zunanji avtoriteti duhovni in božanski zakon in red, omejujete, dušite prav to življenje, ki ga želite izpolniti, katerega bi osvobodili. Če obstaja omejenost, obstaja suženjstvo in zato trpljenje. Sedanji svet je izraz življenja v suženjstvu. Tako po mojem mnenju verovanja, religije, dogme in vere nimajo nič skupnega z življenjem in zato nič skupnega z Resnico.

Življenjska mreža je stkana iz običajnih življenjskih stvari in te običajne stvari lahko vi nadzorujete. Lahko jim daste izvirnost, lahko iz njih ustvarite veličino ali pa jih zaradi pomanjkanja razumevanja uničite. Življenjska mreža in razumevanje tega je pod vašim lastnim nadzorom in ne pod nadzorom nekoga drugega. Ko odstopite nadzor nad vašim življenjem nekomu drugemu obstaja nesreča, obstaja avtoriteta, ki je lahko posekana kot drevo in udobje njene sence izgine.

S tem omejevanjem in izdajanjem Resnice povzročate v umu in srcu strah, strah dobrega in slabega, strah ozke moralnosti, strah nebes in pekla. In na to ozadje strahu naslikate številna verovanja, ki omejijo življenje. Zaradi tega strahu obstaja želja po iskanju tolažbe. Toda pravim vam, ne iščite tolažbe temveč razumevanje. Iskanje tolažbe je življenjsko suženjstvo in iskanje razumevanja je življenjska svoboda, toda svobodo lahko pridobite samo skozi izkušnjo. Kako lahko obstaja kakršnakoli tolažba razen razu-

mevanja Resnice? Vi želite doseči brez boja, brez solze. Tisto, kar večina ljudi išče je duhovna lekarna, zdravila za strahove – zato iščete zunanjo pomoč, da bi vas podprla. Strah se vas je soočiti s katerokoli svojo slabostjo, strah vas je, da bi se soočili s samim seboj in zmagali. Ker niste izkusili velikih višin, velikih osam, osamljenosti in večnega življenja mislite, da morate s seboj nositi svoje prijatelje, svoje kvalitete, svoje cerkve, svoje morale, svoja dostojanstva, svoje okove, svoje obrede in religije. Na teh velikih višinah ne potrebujete teh stvari.

Človek zato ustvarja bridkost, ker je ujet, zapleten v senco sedanjosti. Za njega je življenje nenehen boj, nenehen prepir, nenehno prerivanje. Človekov cilj je prebiti se iz sedanjosti k večnemu. Vsako človeško bitje gre skozi proces kopanja tega tunela, tunela, ki je neposredna pot k doseganju življenja. In ta tunel, ki je edina pot k izpolnitvi življenja, leži znotraj vas. In v tem tunelu se ne morete obrniti nazaj, ker ste tisto, kar ste izkopali metali nazaj. Ne morate drugače kot da greste naprej in to premikanje naprej morate doseči z odkrivanjem Resnice, ker se sicer napredek kot tak ustavi. Življenjski cilj je napredovati z usmerjeno odločnostjo v svojih umih, onkraj sence sedanjosti odkriti večno.

In ko ste si enkrat postavili ta cilj, ki je izpolnitev življenja, osvoboditev od vseh želja, vseh izkušenj, vseh bridkosti, bolečine in boja, potem to kopanje tunela postane ekstaza.

Poznam vsa vprašanja, ki bodo nastala v vaših umih v zvezi s stvarmi, ki se ne skladajo s tem, kar jaz govorim. Rekli boste: povedali so nam – silili so nas – to je bilo rečeno – tako smo bili poučeni, na ta način vzgojeni. Proti temu nimam kaj reči. Če ste žejni, boste pili vode iz izvira, če niste žejni boste šli zgolj mimo. In kot je svet resnično žejen in morda nekateri od vas, je bolje ne poskušati spraviti v sklad. Zakaj želite uskladiti? Če poskušate uskladiti, se boste izgubili v usklajevanju. Toda, če želite razumeti namen življenja in željo po eksperimentiranju, vas ne sme voditi čez jase življenja, cesto življenja, nekdo drugi.

Kot izsušena zemlja čaka na dež, ki jo bo nahranil, jo ohladil in osvežil, ozelenel jase, tako bodo tistim, ki želijo razumeti življenje, toda njihova srca in umi so izsušeni, izkrivljeni in polni strahu, dobrodošla sporočila svobode, novice sreče in pot doseganja Resnice. Toda da bi prisrčno sprejeli svežino, toplo sprejeli zelene jase in nežne liste, morajo biti sežgani in poznati boj, zaskrbljenost zaradi pomanjkanja vode. Tisti, ki želijo, ko pride dež, videti hladno svežino, uživati sveže vetrce z gora, morajo to uporabiti v največji meri, morajo biti pripravljeni, da to za mnoga poletja shranijo v svoja srca in ume. Resnica je edini balzam, dragoceno mazilo, ki bo ozdravilo rane bridkosti in brazgotine izkušnje. Toda če se ta ni resnično vtisnila v srce in je um ni plemenito prevedel, bo obstajal velik nesporazum in sprevrženost sodbe. Ne ukvarjam se s tem, kako mnogo jih bo sledilo Resnici, temveč s tem, kako mnogo njih bo razumelo resnico in dalo od te Resnice vsakemu mimoidočemu; ukvarjam se s tistimi, ki bodo rajši pili resnične vode življenja kot pa zbirali one vode v majhni posodi, kjer bodo zastali in potem častili ta zastoj.

In tako, kot sem jaz našel, kot sem jaz dosegel in je Resnica v meni dobro utrjena, bi vam pokazal pot razsvetljenja. Dal bi vode, ki bodo pogasile vašo žejo, ki bodo iz mrtvih ostankov včerajšnjega rodile zelene poganjke. Toda preden lahko te vode pijete, morate inteligentno razumeti, morata biti vaš um in srce čista, brez predsodkov, močna, na katerikoli stopnji življenja utegneta biti.

O merjenju tega razumevanja mora vsak odločiti zase. Nihče drug vam ne more povedati kakšen je vaš napredek, vaš razvoj, vaše doseganje. Če bi bil kdorkoli zmožen to storiti, bi bila to izdaja Resnice.

Če človek ne orje in ne obdeluje zemlje, potem ta, ko bo prišel dež ne bo rodila. Toda ko človek svojo zemljo neguje, zanjo skrbi in jo ljubeče pripravlja, bo dež prinesel dozoritev semen, ki jih je posejal.

To ni mistično ali okultno. Resnica ni misticizem ali okultizem. Okultizem in misticizem sta omejitvi, ki jih je človek postavil Resnici. Resnica nima

nič opraviti z omejitvami, ki bi ji jih vi vsilili. Ves čas se ukvarjate s kompromisom, kako bi Resnico, ki sem jo pred vas položil, uskladili z manj pomembnimi stvarmi, ki obstajajo okrog vas. Potem obstaja boj, odrekanje in nezadovoljstvo, ki ne izhajajo iz inteligence.

Enkrat v mnogih stoletjih – to ni grožnja ali obljuba ali upanje s katerim bingljam pred vami, da bi vas zapeljeval k Nirvani, nebesom ali sreči – enkrat v mnogih stoletjih človeško bitje doseže in izroči svoje razumevanje tega doseganja, enkrat v mnogih stoletjih stoletna rastlina zbirajoč svojo moč požene svoj cvet v veselje vsakega mimoidočega. Če je mimoidoči moder, vnet v svojem iskanju in odrine na stran stvari, ki so manj važne, ki so postranskega pomena glede na dišavo te cvetlice ali razumevanje njega, ki je dosegel – če se želi ustaviti in vzeti to dišavo in razumevanje v svoje srce in um, bo odkril, da pri Resnici ne more biti kompromisa. Le pri majhnih stvareh, stvareh, ki niso bistvene lahko sklepate kompromise. In ker se vsak na tem svetu ukvarja s temi kompromisi, z usklajevanjem verovanj, ki so močno vcepljena v njega, gre novica doseganja, dišava svobode in sreče mimo njega in ga pusti izsušenega, praznega kot školjko.

Tako bi jaz, če bi lahko, povezal vaš um in srce – te besede ne uporabljam v njenem ozkem smislu – z večno Resnico in ne s tistimi stvarmi, ki izključujejo in so izdajstvo Resnice.

Zdi se nujno, da imajo umi večine ljudi posrednika, razlagalca Resnice. Želim pokazati, da mora tak posrednik nujno izključiti Resnico in da življenje ne potrebuje posrednika. S posrednikom mislim učitelja (guruja): da je guru v najožjem smislu besede nepotreben in da ga je lažje imeti, zato da lahko imamo merilo, s katerim sodimo naša čustva in naše misli. Vztrajam, da kot posrednika, kot najvišjega guruja uporabimo sam cilj in ne drugega, pa najsi je to oseba ali ideal, ki bi trenutno pomagal. Ker vztrajam, da oseba, ki trenutno pomaga, izključuje Resnico in da je nevarnost tega izključevanja Resnice izdajstvo cilja, izdajstvo končnega. Če zatorej vsak določi svoj lastni cilj, ki je cilj sveta, s tem na ta način ustvarja red, ki bo

deloval kot guru, kot posrednik, kot potrební pogoj pri pomoči vsakemu na poti do cilja.

Način mojega doseganja je bil – da sem v tem življenju, zavedno ali nezavedno, častil pri vsakem svetišču. Sledil sem, ubogal sem in omejil prav tisto stvar, ki sem jo želel osvoboditi. In pri tem boju, da bi osvobodili, izpolnili življenje, opazujem druge. Pri njihovem boju, da bi osvobodile življenje, ki so ga s svojo željo tlačili drugi, vidim množice. Vidim ljudi, ki so modri pa vendar ne posedujejo večne sreče, ki so osamljeni, ker nimajo izpolnjenega življenja, ki so osamljeni pa čeprav so obkroženi z množico, ker niso spoznali ali dosegli tega življenja. Opazujem vse te stvari. In tako kot je pri reki količina vode tista, ki jo žene proti morju, tako žene mene obseg moje lastne izkušnje, mojega lastnega razumevanja in iz tega obstaja izpolnitev.

Ker sem svoboden in nisem pogojen z nobenim verovanjem, ker ne pripadam nobeni družbi, redu, religiji ali veri – in z vso iskrenostjo to ponovno pravim in upam, da z razumevanjem svojega srca to verjamete – jaz bi vse osvobodil, ne jih vabil v svojo posebno kletko – jaz nimam kletke. Ker vsak želi vstopiti v večjo kletko kot je njegova lastna, se bojim, da bo uporabil to kar govorim zato, da bo iz tega naredil drugo kletko. To bi bilo zanikanje, izdajstvo Resnice. Želim vam, če lahko, pokazati luč, toda vi morate pri večnemu plamenu prižgati lastno baklo. Ko enkrat znotraj sebe utrdite razumevanje in naklonjenost, vas ne bo premagal veter avtoritete, se ne boste ujeli v mrežo tradicije ali v oblake verovanj.

Ker so te ideje nove, se bodo mnogi proti njim zagnali, mnogi bodo spraševali, mnogi kritizirali, mnogi z njihovimi premetenimi dokazi, z njihovo bistrostjo vas bodo osebno vznemirili in zato vznemirili vaše ideje. In jaz želim da to seme, ki je posejano v glavah vsakega od vas, kljub nenehnemu vetrovom, ki jih trga in stalnim nevihtam, ki uničujejo, raste. In da bi okrepili to seme, ki bo zraslo v mogočno drevo za zaščito vsakega mimoidočega, morate od samega začetka povabiti dvom. Preglejte vsa svoja verova-

nja, vse svoje teorije, vse svoje znanje in ne dovolite, da se dvom priplazi v vaše srce, temveč ga povabite. Vztrajam, da je za odkrivanje in razumevanje Resnice bistven dvom. Če zgolj sprejmete, ne da bi povabili dvom in njegovo krutost preiskovanja, potem to kar imate ni resnično. Na pomladni dan lahko opazujete cvetlico ob cesti, ki se je skozi vso zimo borila, da bi se izrazila, in mimo pride neki deček in jo odtrga in tako je uničena. Podobno, če se vaše znanje ne more upirati krutosti dvoma, ne bo to znanje, to razumevanje Resnice nič vredno in kot lepa stvar, ki jo je uničil deček, bo vsa vaša zgradba uničena ... Torej, da bi si utrdili razumevanje Resnice, boste morali povabiti dvom in ne pred njim bežati, temveč pustiti, da pride s svojo izjemno ostrino in krutostjo in s tem se izprašajte in skrbno preglejte samo znanje, ki ste ga domnevno pridobili. Kajti povem vam, da je takrat, ko srce in um propadata, poudarjena ortodoksnost. Toda, ko v svojo polnost srce in um povabita dvom, ne bo ortodoksnosti, ne bo avtoritete, ne bo majhnih nepomembnih verovanj v osebnosti. Sedaj ste vsi v stanju, ko vas je lahko razburiti, ko se bodo vse vaše teorije ali morda novo razumevanje Resnice zlomilo v nevihti dvoma. Ker vztrajam, da ste do sedaj častili osebnosti, do sedaj ste držali Resnico v posodi, ki jo je ustvarilo človeštvo in niste častili sam princip, same Resnice. Častite zgolj Resnico, ki jo delno vsebuje človeški posameznik. Toda, ko povabite dvom, ta tako kot dež, spere prah tradicije, ki je prah stoletij, prah verovanj in vam dopusti, da ste gotovi tistih stvari, ki so bistvene in stvari, ki so brez vrednosti, ki niso važne, izpere.

V vse vas lahko dvomijo drugi, dvomijo v samo znanje, v samo razumevanje, ki ste ga mogoče iz vašega trpljenja zbrali. Toda dvom, ki ni vaš lasten, ne očisti, edino okrepi vaša ozka verovanja, edino da trajnost vaši ozki obliki čaščenja osebnosti, oprijemanju nečesa, kar je le trenutna tolažba in zato izdajstvo Resnice. Toda, če ste zato, da bi preverili to razumevanje Resnice, ki ste jo bežno ujeli, v obilje vašega srca povabili dvom, potem dvomite v sam ta dvom in kar bo ostalo bo čisto, absolutno in končno.

Navsezadnje, to kar govorim ni odvisno od Krišnamurtija, ne od nobene osebe, ni stvaritev posameznika, toda je večna Resnica. In zato, da bi razumeli absolutno in večno, morate na svoje razumevanje vreči senco dvoma. In ker je večino ljudi strah dvoma, mislijo, da je zločin, greh, ga iz svojih umov odstranijo in zato se njihova ozkost, njihova nepomembnost, njihovo čaščenje osebnosti, njihova zatočišča, ki porajajo razkroj in tolažbo, krepijo. Nasprotno pa, če v svoje srce in um povabite dvom in mu v vseh koridorjih, avenijah in zatemnitvah srca in uma logično sledite in neizprosno temeljito preiščete in izprašate vse stvari, potem bo tisto, kar bo ostalo vaše lastno znanje in zato absolutno in večno.

... strah zaradi praznoverja, predsodkov, želja, bogov, verovanj, sistemov, filozofij. Omikan ali kulturni človek ne sme imeti strahu, ker vztrajam, da je resnično omikan človek, v pravem pomenu besede, v katerem jo jaz uporabljam, najvišja oblika duhovnega doseganja. Takšen človek je v resnici dosegel, takšen človek je v resnici v svoje srce sprejel vode življenja. In tako kot voda potuje, tako on potuje po svetu, ne da bi si česarkoli želel, se česarkoli bal, ne da bi karkoli hotel zase. In to lahko doseže le, če je končni razsodnik, končna avtoriteta, cilj. Tak človek je preprost, tak človek je čist. On je jasen in miren kot planina zjutraj, ker je prispel tja, kjer je popolnoma osvobojen od vseh izkušenj, ker je že vse izkusil. Tak človek je izpolnil svoje življenje, ker je dovolil, da življenje naslika sliko kot jo ono želi in ne on s svojo ozkostjo, s svojo omejenostjo, popačeno in pokvarjeno življenje.

Da bi priplezali visoko, morate začeti nizko. Da bi prišli daleč, morate začeti blizu. Da bi dosegli goro, morate najprej iti skozi sence doline.

In, o prijatelj, ker sem hodil po dolini, ker sem bival med sencami, ker sem trpel in ljubil, bi vam iz obilja svojega srca rekel, da je neposredna pot edina pot, da je preprosto zedinjenje najboljše. In ko razumete to pot, ko dosežete to zedinjenje, čas in vsi njegovi problemi prenehajo. Potem boste svoj lastni Učitelj, svoj lastni Bog, svoja lastna Luč. In ko to enkrat spoznate, bodo vse druge stvari postranskega pomena in zato nepotrebne.

Ker sem vedno dvomil, zavračal vse stvari, sprejemal samo tiste stvari, ki imajo vrednost v luči večnega, vedno jemal le seme in ne načičkanost Resnice, ki je izključena, sem bil samo z odklanjanjem osebnosti in odvajanjem v stran podob, ki jih časti svet, zmožen rasti. In ko sem povabil končni dvom, tako da je lahko razkrojil samo stvaritev, ki je zrasla skozi majhne dvome je bilo to, kar je ostalo, Resnica brez konca, življenje, ki ni ograjeno z nobenimi pregradami, sreča, ki je ne morejo uničiti nobene sence. In kot sem jaz gotov svojega znanja in doseganja, tako bi vas naredil gotove vašega znanja, vašega prihodnjega ali sedanjega doseganja. In če imate razumevanje, če imate pogum, da povabite dvom, potem boste resnični učenci Resnice in ne učenci posameznika – tako kot ste to sedaj. In če ta posameznik, ki se imenuje Krišnamurti odide, boste ponovno ujeti v vaše stare tradicije, v vaša stara verovanja, v vaše stare oblike čaščenja osebnosti in držala vas bo mašinerija, ki izključuje Resnico.

Torej, želim, da povabite dvom in s tem dvomom logično izprašate vse, kar vam je drago, dragoceno in najbolj bitno. In spoznali boste, da vse česar se držite, vaša verovanja, vaše tradicije, vaše znanje iz druge roke, umre in uničili boste veliko zgradbo, ki ste jo ves čas zaman, brezuspešno gradili. Končno je to tisto, s čimer se morate soočiti vse svoje življenje. Če ste resnični iskalec razumevanja življenja, ki je Resnica in zato večna sreča, se ne oprijemajte nečesa, kar ste zgradili v preteklosti, ne držite se verovanj, ki niso več koristna, nič več ne jemljite v svoje srce osebnosti, ki stoji med vami in vašo Resnico. Potem bodo vse te ovire verovanj, te ovire osebnosti in njihova mala razumevanja, te ovire avtoritet in njihova zatočišča razkrojila, izginile. Samo takrat boste lahko razumeli, samo takrat boste gotovi, tako da boste lahko dali vode življenja, ki bodo pogasile žejo sveta.

In edini način doseganja, pridobivanja Resnice je, da nismo ujeti v zavetje pol-resnic. Pot do večne Resnice leži v opuščanju vaših verovanj, vaših dogem, vašega pol-razumevanja in vaših plašnih vizij Resnice: v nenehnem zavračanju, nenehnem spraševanju, in ne v soglašanjem, ne zgolj v čaščenju osebnosti in tistega, kar je vpeljana v templje, tistega, kar stoji med

vami in Resnico. Da bi našli, morate odtrgati vse, da bi odkrili, dvomiti v vse. In samo takrat bodo vode življenja tekle skozi ves svet in ne kot se to zgodi v puščavi, čez čas izginile v pesku.

Ne želim, da me častite. Ne želim, da verjamete v stvari, ki jih rečem. Ne želim, da iz mene zgradite oltar za vaše zavetišče, ne želim, da me uporabite kot berglo, kajti to, kar od mene vidite, ta osebnost, to telo je najbolj neresnična, propadajoča, minljiva stvar. Toda, ko razumete, kaj leži za to obliko, kar se lahko zgodi le tako, da povabite dvom, da nenehno zavračate in na ta način v sebi utrdite znanje Resnice – samo tako boste lahko vedno videli Resnico v njeni prvotni lepoti, ne da bi jo izključevali. Lahko vidite, kako so skozi stoletja tako imenovani učenci Resnice častili osebnosti in v čaščenju osebnosti in siljenju drugih naj delajo isto, izključili Resnico in jo zato izdali. Vsi poznate zelo slaven izrek Gospoda Bude. Rekel je: “Četudi jaz to rečem, to za vas ni resnično, če tega ne razumete.”

In ker niso sledili temu, kar je rekel in zgolj častili osebnost, obliko, ki je vsebovala Resnico, so si omislili vse zapletenosti verovanj, izkrivljenost, ustvarjeno s predsodki, nepomembnost čaščenja, ozkost svetišč. Če boste šli v družbo – kot morate iti – in podali to novo idejo in stali za vašim lastnim razumevanjem Resnice in ne za avtoriteto – potem je ne boste izdali, ne boste je izključevali, ne boste ustvarjali neuporabna zavetišča in jalove propadajoče podobe, ki dajejo samo polovične resnice in ne Resnico v njeni popolnosti.

Potem ste onkraj dvoma in to je kriterij resnično omikanega človeka.

Z omikanim človekom ne mislim človeka, ki obvladuje mašinerijo modernega življenja. Omika je rezultat tiste kulture, ki je razločen izraz individualne zaznave Resnice.

Omikan človek predvsem ne sme od nikogar nič zahtevati zase in ne sme nič želei zase. To je, po mojem mnenju, prvi pogoj za omikanega človeka, kulturnega človeka. Torej, če ne smemo nič zahtevati od drugega, to pomeni, da je on merilo sebi, luč sebi, in potem čez pot drugega ne bo vrgel

sence. On ni omejen s strahom pred zunanjo avtoriteto, s strahom pred neznanim bogom, s predsodki, tradicijami, kajti tisti trenutek, ko se opre na drugega, se zaznava Resnice zmanjša.

Potem mora v njemu prevladovati intuicija, ki je najvišja točka inteligence – z inteligenco mislim kopičenje, ostanek vseh izkušenj – in iz tega pride intuicija. In če bi prebudil to intuicijo, ki mora nujno biti edini vodič, edini vpliv, mora držati svojo inteligenco navdušeno budno.

Potem mora biti omikan, kulturnen mož toleranten, zmožen mora biti brez predsodkov, pravično razpravljati o vsaki temi, mora biti nepristranski, zmožen kritične raziskave vsega novega, preden to zavrne ali sprejme. Večino ljudi v svetu pa obvladuje strah, strah pred neznanim.

Ali je um lahko osvobojen verovanj?

Izvleček iz *Prva in zadnja svoboda*

Verovanje in znanje sta močno povezana z željo. Če lahko razumemo ti dve stvari, morda lahko vidimo, kako deluje želja in razumemo njeno kompleksnost.

Zdi se mi, da je vprašanje verovanj ena od stvari, ki jo večina vneto sprejme in ima za samo po sebi umevno. Jaz verovanj ne napadam. To, kar poskušamo storiti je, odkriti, zakaj verovanja sprejmemo. Če lahko razumemo motive, vzrok sprejemanja, potem bomo morda lahko razumeli, ne samo, zakaj to počnemo, temveč se jih tudi osvobodili. Lahko vidimo, kar je očitno dejstvo, kako politična in verska prepričanja, narodna in različni drugi tipi prepričanj ločijo ljudi, ustvarjajo konflikt, zmedo in nasprotovanje. In vendar nismo pripravljeni, da bi jih opustili. Obstaja hindujsko verovanje, krščansko verovanje, budistično - številna sektaška in nacionalna prepričanja, različne politične ideologije, ki se borijo druga z drugo in poskušajo druga drugo spreobrniti. Jasno lahko vidimo, da prepričanje z ustvarjanjem nestrpnosti ločuje ljudi. Ali lahko živimo brez prepričanja? To lahko odkrijemo le, če lahko svoj odnos do prepričanja natančno proučimo. Ali je brez prepričanja v svetu mogoče živeti - ne da jih spreme-

nimo, ali pa eno prepričanje zamenjamo z drugim, temveč da smo popolnoma osvobojeni vseh prepričanj, tako da lahko vsako minuto na novo doživimo življenje? Končno je to resnica: imeti sposobnost doživljati vse na novo, od trenutka do trenutka, brez pogojevane reakcije preteklosti, tako da ne obstaja kumulativni učinek, ki deluje kot ovira med nami in tem, kar je.

Če pretehtate, boste videli, da je eden od razlogov za željo po sprejemanju prepričanja strah. Kaj bi se nam zgodilo, če ne bi imeli prepričanja? Ali ne bi bili zaradi tega, kaj se nam utegne zgoditi, zelo prestrašeni? Počutili bi se popolnoma izgubljene, če ne bi imeli vzorca delovanja, temelječega na verovanju ali v Boga ali v komunizem, ali v socializem ali v kapitalizem, ali v neko vrsto verske formule, neko dogmo, v kateri smo pogojeni, ali ne? In ali ni to sprejemanje prepričanja prekrivanje tega strahu - strahu, da bi bili resnično nič, resnično prazni?

Končno je čaša koristna samo, ko je prazna. In um, ki je napolnjen s prepričanji, dogmami, trditvami, navedki je resnično neustvarjalen um. To je zgolj ponavljajoč um. Da bi ušli temu strahu, strahu pred praznino, strahu pred samoto, strahu pred zastojem, strahu, da ne bi prispeli, da ne bi uspeli, da ne bi dosegli, da ne bi nekaj postali - je zagotovo eden od razlogov, ali ne, zakaj tako vneto in pohlepno sprejemamo prepričanja. Ali s sprejemanjem prepričanja bolj razumemo sebe? Nasprotno. Za razumevanje sebe je neko prepričanje, bodisi religiozno ali politično, očitno ovira. Deluje kot zaslon skozi katerega se gledamo. Ali se brez prepričanj lahko gledamo? Ali ostane kaj za gledati, če ta mnoga prepričanja, ki jih imamo, odstranimo? Če nimamo prepričanj, s katerimi se um poistoveti, potem se je um brez poistovetenja zmožen gledati takšnega kot je - in potem zagotovo obstaja začetek razumevanja samega sebe.

To vprašanje prepričanja in znanja je resnično zelo zanimiv problem. Kako izredno vlogo igrata v našem življenju! Kako mnogo prepričanj imamo! Bolj kot je oseba intelektualna, omikana, duhovna, če lahko uporabim to besedo, manjša je njena zmožnost razumevanja. Celo v sodobnem svetu

imajo divjaki številna praznoverja. Tisti manj verujoči so morda bolj pozorni, bolj budni, bolj čuječi. To je zato, ker prepričanje omeji, prepričanje osami. Vidimo, da je tako vsepovsod po svetu, ekonomskem in političnem svetu in enako v tako-imenovanem duhovnem svetu. Vi verjamete, da je Bog, jaz pa ne verjamem v Boga. Ali pa vi verjamete v popolni nadzor države nad vsem in vsakim posameznikom, jaz pa verjamem v zasebno podjetništvo in vse ostalo v zvezi s tem. Vi verjamete, da je samo en Odrešenik in da lahko skozi njega dosežete svoj cilj, jaz pa to ne verjamem. Tako se uveljavlja vi s svojim prepričanjem in jaz z mojim. Vendar oba govora o ljubezni, miru, enotnosti človeštva, enega življenja - kar popolnoma nič ne pomeni. Ker je dejansko prav prepričanje proces izolacije. Vi ste brahman, jaz nisem brahman, vi ste kristjan, jaz sem musliman in tako naprej. Vi govorite o bratstvu in tudi jaz govorim o istem bratstvu, ljubezni in miru, toda v resničnosti sva ločena, se ločujeva. Človek, ki želi mir in ki želi ustvariti novi svet, srečni svet, se ne sme osamiti z nobeno obliko prepričanja. Ali je to jasno? To je mogoče verbalno, toda če vidite pomembnost in vrednost in resnico tega, bo to začelo delovati.

Vidimo, da mora tam, kjer deluje proces želje, obstajati, zaradi prepričanja, proces osamitve, ker verjamete očitno zato, da bi bili ekonomsko, duhovno in tudi notranje varni. Ne govorim o tistih ljudeh, ki verjamejo iz ekonomskih razlogov, ker so vzgojeni tako, da so odvisni od svojih služb in bodo zato katoličani, hindujci - ni važno kaj - tako dolgo kot jih bo čakala služba. Ravno tako ne razpravljamo o tistih ljudeh, ki se zavoljo prikladnosti držijo prepričanja. Morda je tako z večino.

V določene stvari verjamemo zaradi prikladnosti. Če ignoriramo ekonomske razloge, se moramo v to bolj poglobiti. Vzemimo ljudi, ki močno verjamejo v karkoli ekonomskega, družbenega ali duhovnega. Proces, ki je za tem, je psihološka želja po varnosti, ali ne? In potem obstaja ta želja po ohranjanju. Tu ne razpravljamo, ali ohranjanje je ali ni. Razpravljamo samo o nujni, nenehni spodbudi po verovanju. Človek miru, človek, ki naj bi resnično razumel celoten proces človeškega obstoja, ne more biti omejen

s prepričanjem, ali ne? On vidi, da njegova želja deluje kot sredstvo za zagotavljanje varnosti. Ne skočite v drug tabor in ne recite, da pridigam ne-religijo. To sploh ni moj namen. Moja poanta je, da mora, kakor dolgo mi ne razumemo procesa želje v obliki prepričanja, obstajati prepričanje, mora obstajati konflikt, mora obstajati žalost, in človek bo zoper sočloveka - kar vidimo vsak dan. Torej, če jaz zaznam, če se jaz zavedam, da ta proces prevzame obliko prepričanja, ki je izraz hrepenenja po notranji varnosti, potem moj problem ni v tem, da naj bi verjel v to ali ono, temveč v tem, da naj bi se osvobodil želje po varnosti. Ali je um lahko osvobojen želje po varnosti? To je problem, ne pa, kaj verjeti in kako močno verjeti. To so zgolj izrazi notranjega hrepenenja, da bi bili psihološko varni, da bi bili v nekaj gotovi, ko je vse v tem svetu tako negotovo.

Ali je lahko um, ali je lahko zavesten um, ali je lahko osebnost osvobodjena te želje po varnosti? Želimo biti varni in zato potrebujemo podporo naše posesti, našega imetja in naše družine. S postavljanjem zidov prepričanja, ki so kazalec tega hrepenenja po gotovosti, želimo biti notranje in tudi duhovno varni. Ali ste lahko kot posameznik osvobodjeni te nuje, tega hrepenenja po varnosti, ki se izraža v želji, da v nekaj verujemo? Če se vsega tega ne osvobodimo, smo vir prepira, ne prinašamo miru, v naših srcih ni ljubezni. Prepričanje uničuje in to vidimo v našem vsakdanjem življenju. Ali se lahko vidim, ko sem ujet v ta proces želje, ki se izraža v oprijemanju prepričanja? Ali se lahko um osvoboditi prepričanja - ne, da najde za to nadomestek, temveč da se tega popolnoma osvoboditi? Na to ne morete verbalno odgovoriti z "da" ali "ne;" toda, če je vaš namen osvoboditi se prepričanja, potem lahko jasno odgovorite. Potem neizogibno pridete do točke, kjer iščete sredstva, da bi se osvobodili nuje po varnosti. Očitno ne obstaja notranja varnost, kot vi želite verjeti, ki se bo nadaljevala.

Želite verjeti, da obstaja Bog, ki skrbno pazi na vaše nepomembne majhne stvari, zapovedujoč vam, koga naj bi videli, kaj naj bi storili in kako naj bi to počeli. Tako razmišljanje je otročje in nezrelo. Mislite, da vsakega od

nas pazi Veliki Oče. To je zgolj projekcija vašega lastnega osebnega nagnjenja. To očitno ni res. Resnica mora biti nekaj popolnoma drugečnega.

Naš naslednji problem je povezan z znanjem. Ali je za razumevanje resnice nujno znanje? Ko rečem “vem,” je samoumevno, da obstaja znanje. Ali je lahko takšen um zmožen preiskovanja in preučevanja, kaj je resničnost? In poleg tega, kaj je to, kar vemo in smo na to tako ponosni? Kaj je dejansko to, kar mi vemo? Poznamo informacijo, polni smo informacij in izkušenj, ki temeljijo na našem pogojevanju, našem spominu in naših zmožnostih. Kaj mislite, ko rečete “jaz vem?” Da veste, je bodisi potrditev prepoznanja nekega dejstva, določene informacije ali pa je izkušnja, ki ste jo imeli. Trditev “jaz vem” utemeljuje nenehno kopičenje informacij, pridobivanje različnih oblik znanja. In kar ste prebrali, začnete v skladu z vašim družbenim okoljem, z vašo željo, z vašo izkušnjo, prevajati. Vaše znanje je zadeva, v kateri deluje proces podoben procesu želje. Na mesto prepričanja postavimo znanje. “Jaz vem, imam izkušnjo, ki je ni moč ovreči, to je moja izkušnja, na to se popolnoma zanesem,” to so pokazatelji tega znanja. Toda, ko greste v ozadje tega, ko analizirate, gledate bolj inteligentno in skrbno, boste odkrili, da je sama trditev “jaz vem” zid, ki naju ločuje. Išoč to lažbo in varnost se zatečete za ta zid. Zatorej je um, ki je bolj obremenjen z znanjem, manj zmožen razumevanja.

Ne vem, če ste kdaj premišljevali o tem problemu pridobivanja znanja - ali nam znanje končno pomaga ljubiti, se osvoboditi tistih lastnosti, ki v nas in z našimi sosedi ustvarjajo konflikt. Ali znanje kdaj osvobodi um ambicije? Kajti ambicija je končno ena od lastnosti, ki uničijo odnos, ki postavi-jo moža zoper moža. Če bi drug z drugim živeli v miru, bi se ambicioznost zagotovo morala popolnoma končati - ne samo politična, ekonomska, socialna, temveč tudi bolj subtilna in pogubna ambicija, duhovna ambicija - biti nekaj. Ali je sploh kdaj mogoče, da bi bil um osvobojen tega procesa kopičenja znanja, te želje po znanju?

Zelo zanimivo je opazovati, kako izredno veliko vlogo v našem življenju igrata znanje in verovanje. Le pogledjmo kako častimo tiste, ki posedujejo

ogromno znanja in izobrazbo! Ali lahko razumete pomen tega? Če bi našli nekaj novega, izkusili nekaj, kar ni projekcija vaše domišljije, bi moral biti vaš um svoboden, ali ne? Mora biti zmožen videti nekaj novega. Na nesrečo, vsakokrat ko vidite nekaj novega, navajate vse informacije, ki so vam že poznane, vse vaše znanje, vse vaše pretekle spomine in očitno postanete nezmožni gledanja, nezmožni sprejemanja česarkoli novega, kar ni od starega. Prosim, nikar to takoj ne prevedite v podrobnost. Če ne vem, kako naj se vrnem v svojo hišo, bom izgubljen, če ne vem, kako deluje stroj, bom le malo koristen. To je precej drugačna stvar. Tukaj ne razpravljamo o tem. Tukaj razpravljamo o znanju, ki ga uporabljamo kot sredstvo za varnost, za psihološko in notranjo željo, da bi nekaj bili. Kaj dobite z znanjem? Avtoriteto znanja, težo znanja, občutek pomembnosti, dostojanstva, občutek vitalnosti in vse mogoče stvari? Človek, ki reče, "jaz vem," "obstaja" ali "ne obstaja," je zagotovo nehal misliti, nehal zasledovati ta celotni proces želje.

Naš problem je torej, kot to vidim jaz, da smo zaradi prepričanj in znanja omejeni in potrti. Ali je mogoče, da bi bil um osvobojen včerajšnjega in prepričanj, ki smo jih skozi proces včerajšnjega pridobili? Ali razumete vprašanje? Ali je mogoče, da jaz kot posameznik in vi kot posameznik živiva v tej družbi, pa sva navzlic temu osvobodjena prepričanj, v katerih sva bila vzgojena? Ali je mogoče, da bi bil um osvobojen vsega tega znanja, vse te avtoritete? Beremo različne biblije in religiozne knjige. Tam je zelo skrbno opisano, kaj storiti, kaj ne storiti, kako doseči cilj, kaj je cilj in kaj je Bog. Vi vsi to veste na pamet in temu sledite. To je vaše znanje, to je tisto, kar ste pridobili, to je tisto, kar ste se naučili. Tej poti sledite. Očitno boste našli tisto, kar zasledujete in iščete. Toda ali je to resničnost? Ali ni to projekcija vašega lastnega znanja? To ni resničnost. Ali je mogoče to spoznati sedaj - ne jutri, temveč sedaj - in reči: "Vidim resnico tega" in to pustiti oditi, da ta proces predstav in projekcije ne pohablja vaš um?

Ali se je um zmožen osvoboditi verovanj? Tega se lahko osvobodite le, ko razumete notranjo naravo vzrokov, ki vas silijo, da se jih držite, ne samo zavestnih motivov, temveč tudi nezavednih, ki vas pripravijo do tega, da

verjamete. Končno nismo zgolj površna entiteta, ki deluje na zavestnem nivoju. Če damo priložnost nezavednemu umu, ker se ta odziva veliko hitreje kot pa zavestni um, potem lahko odkrijemo globlje zavestne in nezavedne aktivnosti. Medtem ko vaš zavestni um mirno premišlja, posluša in opazuje, je nezavedni um veliko bolj aktiven, veliko bolj buden in veliko bolj dovzeten, zato lahko odgovori. Ali lahko um, ki je podjarmljen, prestrašen, izsiljen, prisiljen verovati, ali lahko takšen um svobodno misli? Ali lahko gleda na novo in med vami in drugim odstrani proces ločevanja? Prosim, nikar ne recite, da verovanje združuje ljudi. Tega ne dela. To je očitno. Nobena organizirana religija ni tega nikoli storila. Poglejte sebe in vašo lastno deželo. Vsi ste verniki, toda ali ste skupaj? Ali ste združeni? Sami veste, da niste. Ločeni ste v tako mnogo nepomembnih strank, razredov. Poznate neštete delitve. Povsod po svetu je ta proces enak - tako na vzhodu kot na zahodu - kristjani uničujejo kristjane, zaradi nepomembnih majhnih stvari ubijajo drug drugega, ženejo ljudi v taborišča in tako naprej, celotna groza vojne. Potemtakem verovanje ne združuje ljudi. To je tako jasno. Če je to jasno in resnično, in če to vidite, potem bi temu morali slediti. Toda težava je, ker nas večina tega ne vidi, ker se ne moremo soočiti z notranjo negotovostjo, s tem notranjim občutkom samote. Želimo nekaj, na kar se lahko naslonimo, bodisi da je to država, razred, nacionalizem ali Učitelj ali Odrešenik ali kaj drugega. Ko vidimo neresnico vsega tega, je um zmožen za trenutek videti resnico tega, četudi gre nato nazaj, če je to zanj preveč. Toda dovolj je videti le za trenutek; če to vidite le za bežno sekundo, je to dovolj, ker boste potem videli, kako se bo dogajalo nekaj izrednega. Na delu je podzavest, pa čeprav lahko nato zavest zavrne. To ni progresivna sekunda, toda ta sekunda je edina stvar in bo dala svoje lastne rezultate, celo navkljub temu, da se bo proti temu boril zavestni um.

Naše vprašanje je: "Ali je mogoče, da bi bil um osvobojen znanja in verovanja?" Ali ni um sestavljen iz znanja in verovanja? Ali nista verovanje in znanje zgradba uma? Verovanje in znanje sta procesa prepoznavanja, središče uma. Proces je ograjevanje, proces je tako zavesten kot podzavesten.

Ali je um lahko osvobojen svoje lastne zgradbe? Ali lahko um neha obstajati? To je problem. Za umom, kot ga poznamo mi, stojijo verovanje, želja, potreba po varnosti, znanju in kopičenju moči. Če z vso njegovo močjo in superiornostjo ne moremo misliti zase, potem v svetu ne more biti miru. O miru lahko govorite, lahko organizirate politične stranke, lahko kričite z vrha hiše, toda ne morete imeti miru, kajti v umu je sam temelj, ki ustvarja nasprotje, ki osami in loči. Človek miru, resen človek, se ne sme osamiti, pa vendar govoriti o bratstvu in miru. To je samo politična ali religiozna igra, občutek dosežka in ambicije. Človek, ki to resnično resno jemlje, ki želi odkriti, se mora soočiti s problemom znanja in verovanja. Da bi odkril celoten proces delovanja želje, želje po varnosti, želje po gotovosti, mora pogledati, kaj je za tem.

Da bi bil um v stanju v katerem se lahko zgodi novo - bodisi da je to resnica, bodisi Bog ali kar želite - mora zagotovo prenehati s pridobivanjem, zbiranjem. Na stran mora odriniti vse znanje. Um, ki je obremenjen z znanjem zagotovo nikakor ne more razumeti tega, kar je resnično, kar ni merljivo.

O umetnosti življenja

Izveček iz *Letters to the Schools*

Prevod: Ana Plut

Ali je življenje zgolj lov za slavo, položajem ali zdravjem?
Kako raziskati to pomembno vprašanje?

Spraševalec: Ali vas lahko vprašam, kaj je za vas ena najpomembnejših stvari v življenju? O tej zadevi sem veliko premišljeval in v življenju je tako mnogo stvari, ki se vse zdijo pomembne. To vprašanje vam postavljam z vso resnostjo.

Krišnamurti: Morda je to umetnost življenja. Besedo umetnost uporabljamo v njenem najširšem pomenu. Ker je življenje tako zelo zapleteno, je vedno precej težko in zamotano izbrati en vidik in reči, ta je zelo pomemben. Če smem poudariti, sama izbira, razlikovanje kvalitete, vodi k nadaljnji zmedi. Če rečete, to je najpomembnejše, potem ostala življenjska dejstva odrinete v podrejen položaj. Bodisi, da vzamemo celotno gibanje življenja kot enovito, kar za večino ljudi postane izjemno težko, ali pa da vzamemo le en temeljni vidik, v katerega so lahko vključeni vsi drugi. Če se s tem strinjate, potem lahko z našim dialogom nadaljujemo.

Spraševalec: Ali mislite reči, da lahko en vidik pokrije celotno življenjsko polje? Ali je to mogoče?

Krišnamurti: Je mogoče. Lotiva se tega zelo počasi in obotavljaje. Ne smeva takoj priti do nekega zaključka, ki je na splošno precej površen, ampak morava stvar najprej raziskati. Skupaj preiskujeva en vidik življenja in v samem razumevanju tega lahko pokrijeva celotno življenjsko polje. Da bi raziskala, morava biti osvobojena vseh predsodkov, osebnih izkušenj in vnaprejšnjih zaključkov. Kot dober znanstvenik morava imeti um prost znanja, ki sva ga nakopičila. K temu morava pristopiti na novo, in to je pri raziskovanju ena od nujnosti, ne pri raziskovanju neke ideje ali niza filozofskih konceptov, temveč naših lastnih umov, ne da bi reagirali na to, kar opazujemo. To je povsem nujno, sicer je naše lastno raziskovanje obarvano z našimi strahovi, upanji in užitki.

Spraševalec: Ali ne zahtevate preveč? Ali je mogoče imeti takšen um?

Krišnamurti: Um osvobodi njegove obarvanosti sama nuja po raziskovanju in njena intenzivnost. Kot smo rekli, je ena od najbolj pomembnih stvari umetnost življenja. Ali obstaja način življenja, našega vsakodnevnega življenja, ki je popolnoma različen od tistega običajnega? Vsi poznamo tega običajnega. Ali obstaja način življenja brez vsakega nadzora, brez vsakega konflikta, brez disciplinske podrejenosti? Kako naj to odkrijem? To lahko odkrijem samo takrat, ko se moj celotni um sooči s tem, kar se dogaja ta hip. To pomeni, da lahko odkrijem, kaj pomeni živeti brez konflikta samo takrat, ko lahko opazujem, kaj se dogaja sedaj. To opazovanje ni intelektualna ali čustvena zadeva, temveč ostra, jasna, predirna zaznava v kateri ni dvojnosti. Obstaja samo tisto dejansko in nič več.

Spraševalec: Kaj v tem primeru mislite z dvojnostjo?

Krišnamurti: Da v tem, kar se dogaja ni nasprotja ali protislovja. Dvojnost nastane samo, ko obstaja pobeg iz tega, kar je. Ta pobeg ustvari nasprotje in tako nastane konflikt. Obstaja samo dejansko in nič več.

Spraševalec: Ali pravite, da takrat, ko opazujemo nekaj, kar se dogaja ta hip, um ne more priti z asociacijami in reakcijami?

Krišnamurti: Da, to mislim. Asociacije in reakcije na tisto, kar se dogaja, so pogojevanje uma. Pogojevanje prepreči opazovanje tega, kar se dogaja ta hip. To, kar se dogaja sedaj, je osvobojeno časa. Čas je evolucija našega pogojevanja. Je človekova dediščina, breme, ki nima začetka. Ko obstaja to strastno opazovanje tega, kar se dogaja, se to, kar opazujemo raztopi v nič. Opazovanje jeze, ki se dogaja sedaj, odkrije celotno naravo in zgradbo nasilja. Ta vpogled je konec vsega nasilja. Ne zamenja ga nič drugega več in tu notri tiči naša težava. Vsa naša želja in vzgib je najti resničen konec. In v tem koncu obstaja občutek navidezne varnosti.

Spraševalec: Za mnoge od nas v opazovanju jeze obstaja težava, ker se zdijo čustva in reakcije nerazrešljiv del te jeze. Jeze ne čutimo brez asociacij, zadovoljstva.

Krišnamurti: Za jezo se skriva veliko zgodb. Ni le osamljen dogodek. Ima, tako kot ste vi opozorili, številne asociacije. Prav te asociacije, s svojimi čustvi preprečijo dejansko opazovanje. Pri jezi je zadovoljstvo jeza. Jeza je zadovoljstvo; nista dve ločeni stvari. Zadovoljstvo je pogojevanje. V strastnem opazovanju tega, kar se v resnici dogaja - to je, delovanje pogojevanja - se narava in zgradba pogojevanja raztopita.

Spraševalec: Ali pravite, da takrat, ko se dogaja nek dogodek, v umu obstaja takojšen, drveč tok asociacij? In da se opazovanje v hipu konča in ga je konec, če ta začetek dogajanja v trenutku vidimo? Ali mislite to?

Krišnamurti: Da. To je v resnici zelo preprosto, tako preprosto, da zgrešite samo njeno preprostost in njeno subtilnost. To, kar pravimo je, da karkoli se dogaja - ko hodite, govorite, "meditirate" - naj bi opazovali dogodek, ki se dogaja. Ko um bega, prav opazovanje tega konča njegovo klepetanje. Tako ob katerem koli času sploh ne obstaja nobena motnja več.

Spraševalec: Zdi se, kot da pravite, da v bistvu nima vsebina misli nobenega pomena pri umetnosti življenja.

Krišnamurti: Da. Spominjanje nima mesta v umetnosti življenja. Odnos je umetnost življenja. Če je v odnosu spominjanje, potem to ni odnos. Odnos je med dvema človeškima bitjema, ne njunima spominoma. Ti spomini so tisti, ki delijo, in tako obstaja spor, nasprotje tega, kar sva vi in jaz. Tako mišljenje, ki je spominjanje, sploh nima mesta v odnosu. To je umetnost življenja.

Odnos je do vseh stvari - do narave, ptičev, skal, do vsega okrog nas in nad nami - oblakov, zvezd, modrega neba. Ves obstoj je odnos. Brez njega ne moreš živeti. Ker smo odnos, živimo v družbi, ki postaja vse bolj izrojena. Umetnost življenja lahko nastane samo takrat, ko mišljenje ne onesnaži ljubezni.

Videti, kaj točno smo, in biti neodvisni od kogarkoli

Bulletin 88, September 2007

Zdi se, da ne razumemo osrednjega dejstva, da je vsak od nas odgovoren za to, kar se dogaja v svetu, za teror, nasilje, vojne. - J. Krishnamurti, Ojai, 17. maja 1980.

Človeška bitja po svetu so tiranizirale inštitucije, organizacije, duhovniki, guruji, filozofi, teologi, vse oblike avtoritarnega, agresivnega uveljavljanja, ali njihove lastne posebnosti, pohlep in zaskrbljenost. Vse bolj in bolj postaja imperativ, da bi človeška bitja, najsi živijo v oddaljeni Aziji ali na zahodu, izvršila korenito preobrazbo, mutacijo. To je potrebno zato, ker je postala družba, kakor je sedaj organizirana, vzdrževana, izjemno kompleksna, skorumpirana, nemoralna; in takšna družba je zelo destruktivna, vodi v vojne, zatiranje, v vse mogoče oblike nepoštenega delovanja. Da pa bi izvršili spremembo v družbi, je nujno, da človeška bitja spremenijo sama sebe. Večina od nas pa tega ni voljna storiti. Večina od nas se zanaša na to, da bo družbo spremenila neka inštitucija, neka organizacija, ali nek

voditelj; ti voditelji pa na splošno postanejo tiranski. Nato se oziramo po drugih, ki naj bi izvršili nujno spremembo v družbi; toda mi, človeška bitja, smo tisi, ki smo odgovorni zanjo, ki smo jo ustvarili; mi smo jo sestavili. Mi, v Ameriki, Evropi, Indiji ali kjer koli že živimo, smo ustvarili to družbo.

Zdi se, da ne razumemo osrednjega dejstva, da je vsak od nas odgovoren za to, kar se dogaja v svetu, za teror, nasilje, vojne. Da bi izvršili spremembo v sebi, se moramo ozreti v sami sebe, moramo točno videti, kaj smo, in biti neodvisni od kogar koli, vključno z govorcem. Mi vsi smo se pustili voditi od drugih; to je ena od velikih nesreč. Tako smo postali povsem neodgovorni za naša lastna dejanja, za naše obnašanje, za našo lastno vulgarnost.

Najbolj razmišljujoči ljudje se zavedajo, da so pogojeni s strani družbe, vzgoje, vseh mogočih pritiskov, dogodkov, nezgod in idej. Mi smo pogojeni s strani naših religioznih prepričanj, s strani filozofov in njihovih teorij - komunizma ali drugih idej. Beseda filozofija dejansko pomeni ljubezen do življenja, ljubezen do resnice, ne pa ljubezen do idej ali teoloških konceptov. Dejansko razumevanje življenja in ljubezni nastopi takrat, ko človek razume globok pomen življenja. To je resničen pomen filozofije.

Mi smo postali pogojeni s strani naših lastnih prepričanj in prepričanj, ki so nam bila vsiljena, in s strani želje, da bi bili gotovi; želja, da bi bili brez strahu, je privedla do naše pogojenosti, pa če smo Američan, Rus, hindujec, musliman, Arabec ali Žid. Mi smo pogojeni, in ker se večina od nas zaveda, da smo pogojeni, pravimo, da tega ne moremo spremeniti, da možgani, um sam, ne more doseči stanja ne-pogojenosti. Zaradi tega dvignemo roke, se prilagodimo in s tem nadaljujemo. Če se boste opazovali, boste odkrili, da je to tisto, kar počnemo.

Prosim, nikar ne mislite, da je to tako, ker to pravi govornik, ne gremo se nobene propagande. Ne menjujemo enega prepričanja z drugim, ene odvisnosti z drugo. Nič ni, kar bi bilo potrebno dokazati, kajti o tem stalno

razmišljamo. Vsi mi, če smo resni, posvečamo svojo pozornost dejstvu, da smo pogojeni in da iz te pogojenosti ustvarjamo vse večje in večje opustošenje v svetu, vse večjo in večjo bedo, zmedo. Ko se o tem pogovarjamo, skupaj razmišljamo, se sprašujemo, ali se je mogoče povsem osvoboditi te pogojenosti, jo zbrisati, zrušiti, spremeniti, mutirati. O tem skupaj razmišljamo; ne pa, da vi poslušate in se strinjate ali ne strinjate. Ničesar ni, s čemer bi se lahko ne strinjali ali strinjali. Skupaj razmišljamo in zaznavamo potrebo po izvršitvi korenite spremembe v družbi. Ta sprememba se lahko v celoti izvrši le, če se preobrazimo mi sami. To je dejstvo, ne pa koncept.

Koncept je zgolj sklep, postavljanje enega mnenja zoper drugo mnenje, enega prepričanja zoper drugo prepričanje, in kreganje ali prepiranje o teh konceptih in idejah in idealih. Tukaj le raziskujemo, gledamo, opazujemo našo pogojenost.

Naša zavest je sestavljena iz lastne vsebine, kar je zopet dejstvo. Naši strahovi, prepričanja, ideali, izkušnje, trpljenje, bolečina, spomin na stvari, ki so preteklost, dvom, vera, negotovost, zmeda - vse to sestavlja našo zavest. Prosim opazujte, medtem ko se pogovarjamo, svojo lastno zavest. Lepota dreves, gora, lepota neba, so del naše zavesti; sovražstvo, razočaranja, uspeh, garanje, skozi katero gre človek v življenju, vse to sestavlja našo zavest. Verovanje v Boga ali ne-verovanje v Boga, sprejemanje guruja ali ne-sprejemanje guruja je del vsebine, ki tvori našo zavest. Vi lahko širite to zavest, jo omejite, vendar pa bo to še vedno njena vsebina. Sprašujemo se, ali se lahko človeško bitje psihološko povsem osvobodi strahu. Straha je, kot vsi vemo, več vrst. Ali strah povzročajo stvari, ali pa je strah del samega ustroja uma; ali pa je mišljenje tisto, ki je tja umestilo strah? Prosim, jaz nič ne trdim, mi se skupaj pogovarjamo. Ali um, ki je gibanje v možganih, reakcija, odziv naših živcev, sam po sebi vključuje strah? Ali pa je mišljenje, ki je del uma, proizvedlo strah? Postavljamo si to vprašanje. Da bi to odkrili, moramo raziskati naravo mišljenja, naš celoten proces razmišljanja, ki se rodi kot reakcija iz znanja, izkušnje, shranjene v možganih.

Znanje je vedno nepopolno, najsi gre za znanstveno znanje ali za znanje pridobljeno z izkušnjo, ali pa za znanje iz knjig, študija, raziskovanja. To je dejstvo. Zato je mišljenje necelovito, nepopolno, razbito, deljivo. In sprašujemo se, ali je mišljenje vneslo dejstvo prisotnosti strahu.

Mišljenje je čas, kajti mišljenje je gibanje, in čas je gibanje. Gibanje pomeni fizični premik od tu do tam, premeriti neko razdaljo. To isto gibanje je bilo preneseno v psihični svet - jaz sem to, jaz bom tisto, ali jaz bi rad bil tisto. Torej ne obstaja samo fizični čas, ampak tudi psihološki čas. In to je vzorec, v katerem živimo, to je del naše pogojenosti. Sprašujemo se, ko skupaj razmišljamo, ali je mišljenje činitelj strahu. Če je, ali potem lahko mišljenje opazuje samo sebe, kako povzroča strah, in s tem odkrije, da je um sam po sebi brez strahu?

Naši možgani se pogojujejo, razvijajo že milijone let. Um je del tega; je pogojen. Sprašujemo drug drugega, skupaj razmišljamo, ali se lahko odvije mutacija. Ta psihološka mutacija se lahko odvije le, če človek lahko gleda na samega sebe zelo skrbno, brez kakršnega koli izkrivljenja. Ali je to mogoče? Mogoče je le, če ni prisoten vzgib, da bi nekaj postali, nekaj spremenili, če brez izkrivljenja opazujemo, kaj dejansko smo; ne, kaj bi morali biti, ali, kaj smo bili, ampak, kaj se odvija sedaj.

Izkrivljenje se odvija, ko je v našem opazovanju prisoten nek strah in ko je prisotna neka oblika ugodja. To je eden izmed osrednjih činiteljev, ki ga mora človek razumeti, si ga ogledati. Ugodje je ena od naših gonilnih sil: ugodje ob posedovanju, znanju, dosežku, ugodje ob moči, statusu; in ugodje ob spolnosti, ugodje ob sledenju nekemu in ugodje ob doseganju razsvetlitve (karkoli to že je). Imeti ugodje je ena od naših osrednjih dejavnosti, podobno kot imeti strah; na nesrečo gresta skupaj. Upam, da se opazujemo, takšne kot smo, da opazujemo ta dva činitelja v življenju. Ne gre za to, da vam govorec to pravi; vi vse to že veste. Dokler je prisoten strah, z vso svojo razburjenostjo, sovraštvom, tekmovalnostjo, primerjanjem, prilagajanjem, posnemanjem in grozovitim gonilom imeti vse več in

več ugodja in iskanja le-tega, obstaja izkrivljajoči činitelj v opazovanju tega, kar se dejansko odvija.

Če opazujemo v skladu z besedami nekega psihologa, ali filozofa, ali guruja, duhovnika, ali avtoritete, potem ne opazujemo. Opazujemo v skladu z njihovim znanjem, v skladu z njihovim raziskovanjem. Naši umi so se zelo navadili na sprejemanje iskanja, raziskovanja in sklepanja drugih, in s tem znanjem v naših umih skušamo opazovati sami sebe. Tako mi ne gledamo sami sebe, mi gledamo skozi oči drugega. To je tiranija, ki jo ljudje sprejemajo že milijon let in več.

Ne pravimo, vi morate zatreti ugodje, ali preoblikovati ugodje, ali zbežati pred ugodjem. To so počeli duhovniki. Ta vzorec, ta ideja zatiranja, bega preko istovetenja z nekim idolom, osebo ali konceptom, ni rešila problema. Mi moramo skupaj raziskati, razmisliti o naravi ugodja. To je resna stvar, ki vpliva na naše celotno življenje.

Opazujmo skupaj naravo ugodja. Zakaj ga človeška bitja po vsem svetu obsojajo? Zakaj ga človeška bitja na različne načine stalno iščejo? Kaj je ugodje? Zakaj je postala spolnost pomembna? V tej deželi so o njej napisane številne knjige. Ali je to reakcija na viktorijansko dobo? Je tako, kot da bi jo človek prvič odkril. Tu mi opazujemo brez kakršnega koli omejevanja, brez kakršnekoli spodobnosti, ne obsojamo, opazujemo. Spolnost v različnih oblikah je del ugodja, spomina, slike, želje in tako naprej.

Spomin je spominjanje na ugodje nekega dogodka, ki je prešel, ki je v določenem trenutku nudil veliko slast. Ta dogodek je pustil sled v možganih; ta sled je spomin na dogodek, ki je prešel. Tako so naši možgani, naš um, sveženj spominov. Ti raznovrstni spomini prinašajo željo, gonjo za ugodjem.

Mi uporabljamo besedo um. Um so možgani z vsemi svojimi pretresi in vso svojo izkušnjo, shranjeno kot znanje. Odzivi, fizični občutki - celovitost vsega, kar je um. Um, z vso svojo vsebino, je del zavesti.

Spomin je beleženje nekega dogodka, ki vam je za sekundo, minuto, ponudil neko občutenje, ki se je preoblikovalo v ugodje. Ali um lahko ne beleži? Naši možgani so stroj za beleženje, beleženje vseh preteklih izkušenj, ugodij, bolečin, razburjenj, psiholoških ran, poškodb, ki jih človek prejel. Vse to zbirajo skupaj mišljenje, spominjanje, in delovanje, iskanje v skladu s tem spominjanjem. Sprašujemo se, ali lahko možgani, celovitost uma, prekine s tem beleženjem. To je, da se z dogodkom, ki ga izkušate, vse zaključiti, konča, ne zabeleži. Temu se bom malo bolj posvetil.

Mi od otroštva beležimo psihološke rane, ki so nam bile prizadejane - bolečino, ki so nam jo prizadeli naši starši, vzgoja, preko primerjanja: ti moraš biti takšen kot tvoj brat, ali, ti moraš doseči določen položaj, in tako naprej.

Človeška bitja so psihološko ranjena. Če vas sedaj vprašajo o načinu vašega življenja, vaših prepričanjih, zakaj nekomu sledite, o vaših zmedenostih, vaši želji po moči, boste ranjeni. Torej, ali lahko sedaj poslušate to, kar vam govorijo, ne da bi to beležili? Ne da bi beležili dobrikanja, ki ste ga deležni, ali pa žalitve, sramotenja.

Beleženje je skoraj nemudno. Če vam kdo reče, kako čudovita oseba ste, kako čudovit govor ste imeli pred dnevi, ali pa, da je bilo to precej neumno predavanje, pride do takojšnjega beleženja, in iz tega beleženja se razvije ugodje ali ranjenost, nakar to psihološko nosite naprej skozi preostanek svojega življenja. Mi gledamo v ogledalo, v katerem se vidimo brez kakršnega koli izkrivljenja. To pomeni, da smo v trenutku dobrikanja, trenutku sramotenja tako pozorni, da, ko nekdo izrazi neko kruto besedo ali pa pokaže na neko nevrotično dejavnost, le-to vidimo kot dejstvo in ga ne zabeležimo. To zahteva pozornost v tistem trenutku. Pozornost terja, da ne obstaja noben center, iz katerega bi bili pozorni.

Če smo resni, nas skrbi dejstvo, da so človeška bitja ustvarila to družbo in da bodo, če ne bodo izvršila korenite psihološke preobrazbe, še naprej

stoletja in stoletja trpela, ustvarjala bedo drugim in iskala to trajno utvaro, ki se imenuje “Bog.”

Nato se nadalje vprašamo: ali je ljubezen ugodje? Vstopite v to, dame in gospodje. Ali je ljubezen želja? Ali je ljubezen nekaj, kar si zapomnite? Ali gre za to, da ljubite podobo, ki ste jo ustvarili o neki drugi osebi? Ali je to ljubezen? Ali lahko obstaja ljubezen, kjer obstaja nasprotje, stremljenje, težnja po uspehu? Prosim, raziščite vse to; oglejte si to v vaših lastnih življenjih. Mi poznamo ljubezen do narave, ljubezen do knjig, ljubezen do poezije, in tako naprej, vendar pa govorimo o psiholoških stvareh, ki so precej bolj pomembne, kajti te izkrivljajo naša življenja in s tem naše dejavnosti in dejanja. In brez ljubezni ni ničesar. Kako naj dosežemo to ne navadno cvetlico, ki se imenuje ljubezen in ki se ne more objaviti preko inštitucij, organizacij, prepričanj?

In, ali je ljubezen ugodje, želja, ljubosumje? Če ni, ali je potem mogoče vse to opleti, brez napora, naravno, lahkotno? To je, ali se lahko sovraštvo, nasilje, ki gotovo nista ljubezen, končata? Ne nekje v daljni prihodnosti, ne jutri, ampak sedaj, ko to poslušate. Končajte ju!

Rekli smo, da vezanost ni ljubezen zato, ker vezanost poraja vse mogoče oblike tekmovalnosti, odvisnosti, strahu. Vi vsi to vidite, vi vsi to veste, vi se polno zavedate tega. In videti pomeni končati. Ne vidite zgolj logično, analitično, vi vidite dejstvo posledic vezanosti. Je zelo jasno. Vendar pa za večino od nas videnje pomeni intelektualno analiziranje, verbalno razlaganje in biti zadovoljni s temi razlagami. Poglejte, kaj dejansko vključuje vezanost, njeno bolečino, ljubosumje, tekmovalnost, celo zaporedje tega gibanja. Videnje ni le vizualno, optično opazovanje, ampak tudi umetnost poslušanja tega gibanja. In ko ga v celoti slišite, to pomeni njegov konec.

Mi govorimo o končanju vsebine naše zavesti, ki je samo bistvo “mene,” jaza, kajti to je “Jaz.” Starodavni hindujci v Indiji so govorili, da je v “Jazu,” centru, viru, samem bistvu, realnosti, Bogu, resnici, in v okolici tega,

mного plasti nevednosti. Da bi osvobodili um teh različnih plasti, morate živeti veliko življenj - saj veste, reinkarnacija, in vse to.

Mi ne pravimo tega. Mi pravimo, da pride, ko vidite nevarnost, slišite nevarnost, opazujete nevarnost, do takojšnjega odgovora. Ko vidite nevarnost, ko se vam približuje avtobus, se takoj umaknete vstran, razen če niste nevrotik. Vendar pa ne vidimo strahovite nevarnosti zaradi vezanosti, nacionalizma, naših ločenih prepričanj, naših ločenih idej, idealov in tako naprej. Te postavljajo človeka zoper človeka, enega guruja zoper drugega, eno religiozno organizacijo zoper drugo, mi pa ne vidimo te velike nevarnosti. To se dogaja prav zdaj po vsej tej deželi in po celem svetu. Ko vidite nevarnost, vi delujete. Toda na nesrečo mi ne vidimo psiholoških nevarnosti: nevarnosti primerjanja, nevarnosti vezanosti, nevarnosti ločenih posameznikovih zahtev.

Mi nismo posamezniki. Če opazujete, potem vidite, da nismo. Beseda posameznik (individuum) pomeni nedeljiv, ne razbit, ne razdrobljen. Vaš um, vaši možgani, če to skrbno opazujete, so se razvijali skozi milijone in milijone let. To niso vaši možgani; to so možgani človeške vrste, možgani človeštva. Vi psihološko trpite, ste razburjeni, negotovi, zmedeni, iščete varnost. To je tako v Indiji, Aziji, po celem svetu. Torej smo psihološko eno, eno združeno gibanje. Toda z našo vzgojo, z našimi osebnostmi, našimi željami, in tako naprej, smo zožili ves ta širni, neizmerni um na naše nepomembne, drobne prepire in ljubosumja in razburjenja.

Mi moramo iti tudi skozi smrt, trpljenje, bolečino. Ne vem, če si res želite iti skozi vse to, vendar pa je to del vašega življenja. Ne morete reči, no dobro, smrt me ne zanima, ne zanima me trpljenje. To bi bilo neuravnovešeno, nerealistično; um, ki zavrača, je otročji um. Mi moramo preiskati celoten kompleks problema življenja; najsi takoj razumete celoten ustroj, ali pa ga dojemate del za delom, in upate, da boste razumeli celoto.

Kaj je trpljenje? Zakaj gredo človeška bitja po vsem svetu skozi to muko? Če ste občutljivi, če ste budni, potem precej trpite; ne le zaradi stvari na

vašem malem dvorišču, ampak trpite zaradi človeških bitij, ki nimajo nobene priložnosti, ki nimajo hrane, ki nimajo nobene vzgoje, ki ne bodo nikoli vozili avto, ki imajo le en kos obleke. Potem obstaja trpljenje, ki ga je človek vsilil živalim. Potem obstaja ogromno globalno trpljenje zaradi vojn, zaradi tiranije diktatorjev, žalosti, ki so jo vsilili različni nauki. Kaj je to?

Zakaj ni človeštvo, človeška bitja, vi in vsak, povsem osvobojeno te stvari? Kjer je trpljenje, ni ljubezni. Zakaj? Kjer je prisotna želja, ugodje, strah, spor, trpljenje, ne more biti ljubezni. Tako postaja zelo pomembno, da razumemo, zakaj gredo človeška bitja skozi to leto za letom, stoletje za stoletjem. Ne zreducirajte tega na nek romantičen nesmisel. To je aktualno dejstvo. Ko nekoga izgubite, za katerega mislite, da ga ljubite, ali ko v nečem ne uspete, skozi kakšno muko greste! To je strahovito breme, ki ga nosijo človeška bitja in ki ga niso odložila.

Ali se trpljenje lahko konča z nekim dejanjem volje? Vi ne morete reči, 'ne bom trpel.' Že samo to dejanje volje je del trpljenja. Vi ne morete zbežati pred njim. Zbežite v cerkev; poskušate z vsemi oblikami pobega pred tem strahovitim bremenom. V krščanskem svetu ste pobegnili preko neke podobne. Hindujci, ki so nekoliko bolj bistri v tej vrsti igre, pravijo, da trpljenje prihaja zaradi vaših zlobnih dejanj v preteklem življenju. Zakaj tega nismo rešili? Zakaj človeška bitja, ki so zelo bistra v tehnoloških stvareh, v ubijanju eden drugega, niso rešila tega problema?

Prva stvar je, da nikoli ne ubežite pred tem, nikoli ne ubežite pred psihološkim trpljenjem. Mi občutimo fizično bolečino; in potem glede tega nekaj storimo, vzamemo tableto ali obiščemo zdravnika. Toda psihološko se, ko nekoga zgubite, pojavijo, če obstaja globoka vezanost na osebo in se ta vezanost prekine, solze, zaskrbljenost, strah, žalost. In ko nastopi naravna - ali nenaravna - žalost, je odziv iskanje udobja v pijači, mamilih, v neki ritualni religiozni dejavnosti. Vse to so pobegi, kajti mi nismo rešili problema trpljenja.

Torej, ko nastopi izguba nekoga, nikoli psihološko ne pobegnite. Oglejte si jo; to je, opazujte jo brez izkrivljenja. Ali je to mogoče? V stanju muke, velike žalosti, solza, šoka, v takem stanju to ni mogoče. Vi ste v stanju šoka. Ali tega niste opazili? Lahko traja en dan, nekaj ur - upam, da ne bo trajalo več kot nekaj dni. Ko izstopite iz njega, je takojšen odgovor ta, da poiščete vzrok za trpljenje, da ga analizirate, kar je druga oblika pobega, ker bežite od osrednjega dejstva, da bi ga pogledali, bili z njim. Ko izstopite iz šoka, se začne razmišljanje - spominjanje na to, kaj ste skupaj počeli, kaj niste, kesanje, pretekle bolečine, osamljenost, ki se sedaj vsiljuje. Vse to prihaja na dan. Ali lahko na to pogledate brez gibanja mišljenja? Kajti mišljenje je osrednjo dejstvo za strah. Mišljenje je tudi činitelj ugodja in žalosti, ki ga človeštvo prenaša že milijone let. Je del celotnega ustroja "mene," "Jaza."

Mi previdno, preiščeno pravimo, da je mogoče v celoti končati žalost. To pa le takrat, ko obstaja sočutje, ljubezen. Veste, dame in gospodje, lahko poslušate vse to, govorec vas lahko spodbudi, ali pa se v vas dvigne nasprotovanje, ker vas vznemirja, ker ruši vaše nečimrnosti, kaže na vaša prazna, drobna ugodja, pred vas postavlja ogledalo, v katerem se lahko vidite; vendar pa to le malo pomeni, če ne mislite delovati.

Delovanje je zelo, zelo kompleksno. Ni le narediti to, kar čutite, da bi radi naredili. To je tisto, kar pravijo nekateri psihologi, drugi: 'Naredi, kar hočeš.' To je tisto, kar ste počeli doslej: se nemudoma odzivali na vaše želje, takojšnja meditacija in takojšnja razsvetlitev. Kakšen nesmisel je vse to! To, kar hočete, to, kar ste počeli, je ustvarilo to strašno družbo, v kateri živimo. To je začetek degeneracije. V tej ljubkem ozračju, v tej lepi deželi, se odvija hitra degeneracija, ki se je zavedamo le redki. Mi nismo niti dozoreli, pa že degeneriramo; sploh še nismo prišli do tega.

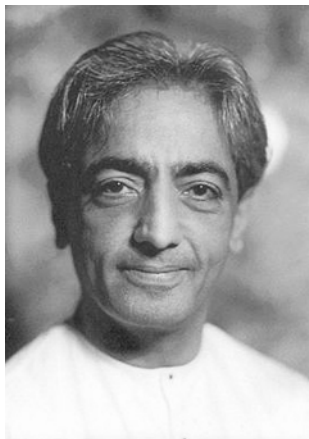
Vsi ti govori in razprave in vprašanja ter odgovori imajo le malo pomena, če se človek ne nauči umetnosti poslušanja, poslušanja samega sebe, brez kakršnega koli trepetja, brez kakršnega koli izkrivljenja, brez kakršnega koli lažnega odziva, ampak le poslušanje samega sebe. Obstaja tudi umet-

nost videti, opazovati samega sebe. Vi ne morete opazovati samega sebe brez vaših preteklih izkušenj. Morate pa opazovati samega sebe kot to, kar ste, gibanje. Potem obstaja umetnost učenja, ki ni zbiranje znanja in informacij.

Ta celoten proces življenja je tako kompleksen. Človek mora opazovati celotno gibanje življenja.

* * *

Do spremembe ne pride preko prisile, preko nagrade ali kazni. Um sam po sebi vidi absurdnost vsega tega; vidi nujo po spremembi samega sebe, ne zato, ker vi pravite, da naj se spremeni, ali Bog, ali duhovnik ali kdo drug. Jaz vidim kaos okoli sebe in ta kaos so ustvarila človeška bitja, in jaz sem človeško bitje, in jaz moram delovati; to je moja odgovornost, globalna odgovornost. - Jidu Krišnamurti, Ojai, 15. maj 1980.

JIDDUJA KRISHNAMURTIJA, ki se je rodil 12. maja 1895 v Mandanapalle v Južni Indiji v brahminski družini, je leta 1909 na obali v Adyar-ju "odkril" C. W. Leadbeater. Okoli leta 1889 naj bi H. P. Blavatsky povedala nekaterim svojim študentom, da je eden od namenov teozofskega gibanja tudi ta, da pripravi človeštvo na prihod Gospoda Maitreje, Učitelja Sveta vodnarjeve dobe. Po njeni smrti sta Annie Besant in Charles W. Leadbeater menila, da morata nadaljevati s tem delom, kar je pomenilo pripravo učenca, ki bo služil kot nosilec

za Učitelja. Tako sta Jidduja pri 13-ih letih posvojila in ga poslala na šolanje v Anglijo. Leta 1911 pa sta ga postavila na čelo na novo ustanovljene organizacije *The Order of the Star in the East* (Red Zvezde na vzhodu). Toda v letu 1929 je Jiddu zavrnil vlogo Učitelja Sveta, kakor so jo videli in izoblikovali tedanji voditelji in številni člani Teozofskega društva in razpustil *Red Zvezde*, ki je takrat štel že 60.000 članov, upravljal z velikimi vsotami denarja in imel v posesti številne nepremičnine, ki naj bi bile namenjene njegovemu bodočemu delu.

Krishnamurti je svoje nadaljnje delo posvetil učenju človeštva, kako naj doseže to svobodo. Povsem se je posvetil dejavni vlogi neodvisnega predavatelja in pisca. Več kot šestdeset let, vse do svojega devetdesetega leta, je potoval po svetu in javno predaval ter se srečeval z milijoni ljudi vseh starosti in izvora ter jim govoril, da je mogoče spremembo družbe in mir v svetu doseči le s celovito spremembo v srcih in umih posameznikov.

Njegova izvirna filozofija je pritegnila mnoge filozofe; tako je Aldous Huxley leta 1961 o njegovem predavanju izjavil: "To je bilo kot poslušanje nagovora Bude - takšna moč, takšna notranja avtoriteta se je izlivala iz njegovega govora ..." V letu 1984 je kvantni fizik David Bohm iz National Laboratory Research Center at Los Alamos, New Mexico, U.S.A. primerjal Krishnamurtijeva učenja s svojimi lastnimi revolucionarnimi teorijami na področju fizike.

Jiddu Krishnamurti je umrl 17. februarja 1986.